

BUITEN

4^E JAARGANG N^O. 30.

ZATERDAG 23 JULI 1910.

Foto Aug. F. W. Vogt.

KASTEEL HORN (L.). POORTGEBOUW.

INHOUD:

OVERZICHT VAN DE WEEK.	BLZ. 350
ONZE LIEVE VROUWE VAN DE ZEVEN DOLKEN (VERVOLG), UIT HET ENGELSCHE VAN VERNON LEE	350
BOEKBEOORDEELING.	351
HET KASTEEL HORN (L.) (VERVOLG), DOOR A. F. VAN BEURDEN, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 349 EN 352—355
EEN DAG VOL AFWISSELING IN HET PFALZELERWALD, DOOR H. W.	BLZ. 353
DE HUISKAT, DOOR DUVAL VERWEY, GEÏLLUSTREERD	356
DE BOOMEN, (GEDICHT) N. H. FRANSCH, VAN A. RETTÉ	357
ZOMER, (GEDICHT), DOOR S. G. REDDINGIUS-V. HARLINGEN	357
FRUITTEELT, DOOR C. S., GEÏLLUSTREERD	358
DE JACHT ALS OEFENSCHOOL DER VOLKEREN, DOOR G.	359
VAN DE Vliegweek in BÉTHENY, DOOR M. H., GEÏLL.	359

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij, ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

10 JULI. Overleden te Groningen prof. Reiger, oud-hoogleraar in de staathuishoudkunde.

11 JULI. Interpellatie in de Fransche Kamer over de zaak-Rochette. Een motie van vertrouwen in de regeering wordt met groote meerderheid aangenomen, evenals een voorstel tot het benoemen eener commissie van enquête.

12 JULI. De luchtman Rolls, bekend door zijne vlucht heen en terug over het Nauw van Calais, doet bij een vliegtocht te Bournemouth een doodelijken val.

Verkiezingen voor de Eerste Kamer. In de Provinciale Staten van Zuid-Holland wordt op baron van Heeckeren van Kell geen enkele stem uitgebracht.

Aankomst van den Koning en de Koningin der Belgen te Parijs, waar zij met groot ceremonieel worden ontvangen.

Het Britsche Lagerhuis neemt na een tweedaagsch debat het wetsontwerp-Shackleton betreffende het vrouwenkiesrecht in tweede lezing aan, maar verwijst het tevens naar „the Committee of the whole House”, hetgeen wil zeggen: voor onbepaalde tijd ter griffie deponeren.

De stad Campbelltown in Nieuw-Brunswijk, de voornaamste houthandelsplaats in die provincie, geheel door brand verwoest.

13 JULI. In den Amsterdamschen Gemeenteraad wordt de onderwijs-circulaire van B. en W. besproken. Een motie-Ketelaar om B. en W. uit te noodigen de instructie-wijzigingen in te trekken, wordt met 25 tegen 15 stemmen verworpen.

De bestuurbare ballon *Erbslöh*, die pleziertochten met passagiers ondernam, verongelukt bij Pattscheid in het district Solingen, Oscar Erbslöh en vier anderen komen daarbij om het leven.

De Scheich ul Islam, het kerkelijk hoofd der Mohammedanen te Konstantinopel, neemt zijn ontslag, omdat bij de binnenlandsche staatkunde van de Jong-Turksche partij niet kan goedkeuren.

Te Tokio wordt een moordcomplot tegen den Mikado en de keizerlijke familie ontdekt.

14 JULI. Onthulling van een gedenkteeken voor Dr. E. Laurillard op het kerkhof te Santpoort.

Het Britsche Lagerhuis verwerpt een voorstel-Dillon, om het aangevraagde krediet voor den bouw van oorlogsschepen met twee miljoen pond te verminderen.

15 JULI. Bondsfeest te Arnhem van den A. N. W. B.; hulding van den hoofdconsul D. Fockema, die zijn 20-jarig jubileum als zoodanig vierde.

De luchtman Kinet bezwijkt aan de wonden, die hij bij zijn val te Gent bekwaam.

Een aantal Britsche Parlementsleden, voorstanders van het vrouwenkiesrecht, besluit bij de regeering aan te dringen op maatregelen om het ontwerp-Shackleton wet te doen worden.

18 JULI. Opening van het Internationaal Uitgevers-congres te Amsterdam.

ONZE LIEVE VROUWE
VAN DE ZEVEN DOLKEN.EEN MOORSCH GEESTEN-HISTORIE UIT DE
ZEVENTIENDE EEUW.

III. (Vervolg).

DE Cypresen-toren, in onzen tijd door de ontploffing van een kruutmagazijn verwoest, maakte deel uit van de inwendige verdedigingswerken van het Alhambra. In het midden van den hoefijzervormigen boog was een reusachtige hand gebeiteld, die een vlagvormigen sleutel vast hield, welke naar men zeide, toegang gaf tot het onderaardsche, betooverde slot; en de beide groote cypresen, welke schaduwen ineenvloeiden tot één grooten, zwarten kegel, wezen, naar men zeide, bij een zekeren maanstand precies naar de plaats, waar de grijze koning Yahya van Cordova zijn juweelen, zijn tafelzilver, en zijn meestgeliefde dochter, vele honderden jaren geleden, begraven had.

Aan den voet van dezen toren en in de schaduw der cypresen, beval Don Juan zijn metgezel zijn tooverparaphernalia uit te spreiden. Uit een netjes gepakte mand, die de geleerde Jood in het maanlicht tegen den steilen heuvel-helling opgetorst had, haalde hij een boek, verschillende lampen, eenige pakjes wierook, een pond lijkenvet, de beenderen van een doodgeboren kind, dat door de heksen gekookt was, een levenden haan, die nooit gekraaid had, een erg oude padde, en allerlei andere rariteiten. En dit alles begon hij nu op de nieuwste, bij het toover-vak bekende manier te schikken, terwijl de Graaf van Miramor de wacht hield met den degen in de hand. Doch toen het vuur was aangemaakt, de lampen aangestoken waren en de eerste laag ingrediënten in den pot gelegd was; ja, toen hij zelfs Don Juan's geborduurd zakdoek geleend had om den haan, die nooit gekraaid had, in te wikkelen, wierp de Jood Baruch zich plotseling aan de voeten van zijn beschermheer en smeekte hem af te zien van de vreeselijke onderneming, waarvoor zij hier waren gekomen.

„Ik ben hier gekomen,” zeide de Jood op klaaglijken toon, „opdat Uwe Genade niet zou twijfelen aan mijn bereidwilligheid u een dienst te doen. Ik heb het gevaar getrotseerd levend verbrand te worden op het Bibramba-plein, morgenochtend vóór het stierengevecht; ik heb mijn onsterfelijke ziel in gevaar gebracht, en groote sommen gelds uitgegeven om de noodige ingrediënten te koopen — wat allemaal afschuwwekkend is in het oog van een waren Jood — ik bedoel van een waren Christen; doch nu bezweer ik Uwe Genade af te laten. U zult dingen zien, zóó vreeselijk, dat ik er nu niet over spreken kan zelfs; u zult bijna stikken van den vuilsten stank, en verschrikt worden door aardbevingen en wervelwinden, en bovendien zult ge nog de vreeselijkste verwenschingen moeten aanhooren; ge zult onze Heilige Moederkerk moeten vervloeken en Mahomet — moge hij voor eeuwig in de Hel branden — aanroepen; en onvermijdelijk zult gij mettertijd zelf naar de hel gaan; en dit alleen terwille van een ellendigen schat, dienge bovendien zeer moeilijk bij de wisselaars zult kunnen te gelde maken; en van een dame, omtrent wie ik, dank zij mijne vroegere medische betrekking in den harem van den Keizer van Tetuan, kan verklaren, dat ze al te gezet, leelijk en gevlekt is door henna en dat ze op zeer onaangename wijze riekt naar kamfer. . . . .”

„Zwijg, schurk!” riep Don Juan, hem bij de keel grijpend en hem met een ruk op zijn voetend zettende; „maak je brouwsels en stanken gereed, maak een aanvang met je plichten, en heb niet 't hart meer in je lijf een ridder als mij, raad te willen geven. En, denk er wel om, nog één woord ten nadeele van haar Koninklijke Hoogheid, mijn bruid, tegen de Prinses, die door haar eigen vader nu al driehonderd jaar lang voor mij bewaard wordt, en, bij Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken, ik smijt je in gindschen afgrond; dat is misschien in elk geval tóch niet kwaad, als je diensten niet langer vereischt worden.”

Dit zeggende, greep hij Baruch het document met antwoorden uit de hand, die de tovenaer uit zijn boek met tooverspreuken had overgeschreven, en begon het te bestudeeren bij het licht van een lantaren.

„Begin!” riep hij. „Ik ben gereed, en dat Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken mij bescherm!”

„Jab, jab, jam — Credo in Grilgoth, Astaroth et Rappatum; trish, trash, trum,” begon Baruch met haperende stem, terwijl hij met een riet, welks punt brandde, onder den ketel stootte.

„Patopol, Valde Patopol,” antwoordde Don Juan, uit zijn document met antwoorden.

De vlam schoot van onder den ketel op met een vreeselijke lucht van zwavel. Nevelen trokken voor de maan, de plaats werd belicht door een bloedrood schijnsel en een legioen duivelsplotseling over en op de kanteelen.

„Credo,” begon ook Baruch; doch de godslasteringen, die hij uitbrabbelde, waren van dien aard, dat wij ze hier niet durven herhalen. Er stak een verzegend-heete wind op, die een wolk kreupelhout stond in brand, elke vlam veranderde in een demon doordringende kreten uitstiet, weder verdween en een verstikende lucht van gesmolten vet achterliet.

„Fal lal Polychronicon Nebuzaradon”, ging Baruch voort.

„Levithana! Esto nobie!” antwoordde Don Juan.

De aarde schudde, het geluid van millioenen gongs vervulde de lucht en een sneeuwstorm ontrok alles aan het oog. Op dit oogenblik ontdekte de Jood den zwarten haan, die nog nooit gekraaid had.

„Osiris! Apollo! Balthazar!” riep hij luid, en wierp den haan, na eerst zorgvuldig gemikt te hebben, in den kokenden pot. De haan verdween, kwam weder boven, klapperde met de vleugels en kraaide op vreesaanjagende en doordringende wijze.

„O, Sultan Yahya, Sultan Yahya,” antwoordde een vreeselijke stem uit de ingewanden der aarde.

Wederom schudde de aarde; er welden stroomen lava van onder den ketel uit en een vlam als een groene bliksemschicht schoot uit het vuur op.

Terwijl dit geschiedde, verscheen er een reusachtige schaduw op den hoogen paleismuur, en de groote hand, die den vorm had van een handschoenmakers-uithangbord, en die uitgehouwen was in den buitensten boog van den toreningang, stak haar kaarsvormige vingers uit, liet een pols en arm tot aan den elleboog zien en draaide langzaam den vlagvormigen sleutel, die op het gewelf in de poort was uitgehouwen, in een geheim slot om.

De beide tovenaars vielen bewusteloos op hun aangezicht.

De eerste, die weder bijkwam, was Don Juan, die op ruwe wijze ook bij den Jood de levensgeesten weder opwekte. De maan straalde zoo helder, alsof het dag was. Er was geen spoor meer te bekennen van aardbeving, vulkaan of sirocco, en de demonen waren spoorloos verdwenen; alleen de kring van lampen was doorbroken en de pot lag om tusschen de overblijfselen van het vuur. Doch de groote hoefijzervormige torendeuren stonden open; en achter in een donkere gang pinkte een dof lichtpuntje.

„Mijn Heer,” riep Baruch, plotseling stoutmoedig wordende, en Don Juan bij den mantel vattende, „wij moeten nu eerst even een onbeduidende zakenquaestie regelen. Wees zoo goed U te herinneren, dat ik den schat zou krijgen, mits de Infanta de Uwe werd. Herinner U eveneens, dat de geringste onbedachtzaamheid, zooals deze bij een vroolijk, jong ridder als gij kan voorkomen, tengevolge zal hebben, dat wij morgen tegelijk met den troep ketters en afvalligen, onmiddellijk na de Hoogmis en juist vóór de menschen naar huis gaan om het middagmaal te gebruiken, zullen verbrand worden.”

„Zaken! Bedachtzaamheid! Bibrambla! Middagmaal!” riep de graaf van Miramor uit, „denk je, dat ik ooit naar Grenada met zijne slonzige vrouwen zal terugkeeren, als ik maar eerst getrouwd ben met mijn Infanta, of dat ik jou den schat van wijlen mijn schoonvader, Koning Yahya, met een vinger zal laten aanroeren? Verfoeilijke renegaat, ontvang het loon voor je Godslasteringen!”

En na hem snel doorstoken te hebben, wierp hij Baruch in den afgrond, daar dichtbij. Vervolgens zijn mantel over den linkerarm slaande, en zijn getrokken degen in de rechterhand horizontaal voor zich uit zwaaiend, ging hij de duisternis in van den toren.

IV.

Don Juan Gusman del Pulgar liep een smalle gang af, zoo donker als een mijnschacht, en volgde het roode lichtpuntje, dat voor hem uit scheen te gaan. In de gang was het vochtig-koud en er hing een zware, onbestemde, verstikkend-muffe lucht, die hem deed denken aan doode vleermuizen. Honderden van deze dieren fladderden overal in 't rond, of hingen aan de achterpooten van het lage gewelf af, en streken met hunne klamme, vochtige, donzige lichamen, en klamme, leerachtige vleugels langs zijn gezicht. De grond onder zijne voeten werd glibberig gemaakt door talloze kleine slangen, die in plaats van onder zijne zwaarte verpletterd te worden, zich enkel onder zijne voeten kronkelden. Wat de gang nog vreesaanjagender maakte, was het feit, dat ze sterk helde, en recht op een afgrond scheen aan te loopen.

Plotseling mengde zich met het geluid zijner schreden en met dat van het neerdruppelende water van het gewelf, een ander geluid, of liever gezegd, het maakte er zich uit los.

„Don Juan, Don Juan!” werd er gefluisterd. „Don Juan! Don Juan!” fluisterden de muren en het gewelf een paar meter verder na; en ditmaal was het een andere stem.

„Don Juan Gusman del Pulgar!” klonk een derde stem, duidelijker en klaaglijker dan de anderen.

Het bloed van den moedigen ridder begon hem in de aderen te stollen, en het koude zweet brak hem uit. Doch niettegenstaande dit schreed hij toch voort.

„Don Juan,” herhaalde een vierde stem, een zacht gonzen dicht bij zijn oor.

Doch de vleermuizen hieven zulk een vreeselijk geschreeuw aan, dat het alle verdere geluid overstemde.

Hij huiverde onder het voortgaan; het leek hem, dat hij de stem van de jasmijn-wangige Azahar herkend had, zooals zij hem van haar sterfbed toegeroepen had.

De roode lichtpunt achter in de schacht was middelerwijl grooter geworden en hij begreep, dat het geen vlam was, doch het licht van een ruimte daarachter. Zou het de hel kunnen zijn? dacht hij. Doch desalniettemin schreed hij voort, na zijn degen steviger in de hand genomen te hebben, en de vleermuizen met zijn mantel wegvagend.

„Don Juan! Don Juan!” riepen de stemmen zwakjes van uit het duister. Hij begon te begrijpen, dat ze hem wilden tegenhouden; en hij meende de stemmen van Dolores en Fatma, zijn overleden maitres, te herkennen.

„Zwijg! Slonzen!” riep hij uit. Doch zijn knieën knikten en

dikke zweetdruppelen vielen van zijn haar op zijn wang. Het lichtpuntje was nu aangegroeid tot een helder licht, en van rood, wit geworden. Hij begreep, dat dit de uitgang van de gang moest zijn, doch hij vond het onverklaarbaar, dat naarmate hij vorderde, het licht niet helderder werd, doch wazig en zwakker scheen te worden.

„Juan, Juan!” klaagde een nieuwe stem aan zijn oor. Hij stond een halve seconde stil; een plotselinge flauwte overmande hem. „Seraphita!” mompelde hij, „'t is mijn nonnetje Seraphita!” Doch hij voelde, dat zij trachtte hem terug te roepen.

„Ellendige heks!” riep hij uit. „Weg van hier!”

De gang was al nauwer en nauwer geworden; zóó nauw, dat hij er zich nu nauwelijks meer door kon wringen langs de vochtige wanden en het hoofd moest buigen om het niet te stooten aan de met vleermuizen-stalactieten bezette zoldering. Plotseling hoorde hij een luid suizen van vleugels en een lang aangehouden kreet. Een nachtvogel was door zijne schreden opgeschrikt en vluchtte voor hem uit, den sluier van wazigheid verscheurende, die het licht buiten dof maakte. Toen de vogel zich eindelijk een weg naar buiten waande, stroomde een zee van verblindend licht de schacht binnen. Het was alsof er plotseling een gordijn was weggeschoven.

„Toe-hoe! Toe-hoe!” schreeuwde de vogel; en Don Juan, die hem naliep, baande zich een weg door de spinnewebben van vier eeuwen en kwam eindelijk verblind en duizelig in de buitenwereld.

(Wordt vervolgd).

BOEKBEOORDEELING.

Adrastos en Andere Gedichten, door Edward B. Koster. Uitgave van C. Bredée, 's-Gravenhage.

Adrastos, het Gedicht waaraan de bundel verzen zijn naam te danken heeft, beslaat ongeveer twaalf bladzijden.

In een noot wordt de verklaring van het Adrastos-verhaal gegeven, dat een godsdienstig legendarischen oorsprong heeft.

Mooi gevoelde regelen zijn er in dit vers te vinden. De schoonste lijken mij wel die, waarin de dichter met de natuur meeleeft.

Zoals:

„En schouwend naar dien weidschen avondgloor,
Dat heerlijk kleurenfeest van rood en goud,
Den laatsten godenlach der fiere zon
Aan de aard' geschonken door haar eeuwig licht,
Zat op een mosbank van een heuvelkling
Adrastos peinzend, en met droeve stem
Kwamen de woorden die hij sprak zoo zacht,
In mijmerstemming dalend, zooals blad
Neervalt bij blad op stillen najaarsdag.....”

en:

„Volstemmig klonk der jagers lustig lied,
In 't looverdeinen van het levend woud.”

Het einde van dit episch gedicht, vol dramatisch gebeuren, toont ons den mensch, die het noodlot met zich schijnt te voeren, hetzelfde noodlot dat hem ten doode drijft: is heel mooi weergegeven in:

„Maar 's avonds toen er rust van menschen was
Om Atijs' graf, en 't alom eenzaam lag,
Alleen in 't suizen van den avondwind
En zacht ombogen door de treurcypres,
Kwam daar een eenzaam man, gebogen, stil,
En in de doode kalmte van dat uur,
Omsloten door den diepen avondvree,
Ging hij de man des noodlots, in den dood,
Ten zoen voor 't jeugdig offer, dat hij sloeg.”

Onder de andere gedichten die volgen treffen het meest *Zomerbosch* en *Avondlaan*.

Van 't eerste zijn wel de mooiste regels:

„'t Bosch is een luide zomerlustigheid,
Der voog'len wildzang relt er schallend door,
Waarheen 'k moog schrijden, oov'ral treft mijn oor
Een jubileering en een blij jolijt.

Zij maken zingzang voor den zomertijd,
En oef'nen zich in wisselkleurig koor;
Een geeft den toon aan, zilver-zuiver, — hoor!
De Nachtegaal, wiens galm door 't loover glijdt.” enz.

en uit *Avondlaan*:

'k Loop in de koele lafenis de laan,
De tarwe wiegelt langzaam 't bruin-geel goud,
Er waren fluisteringen door het woud,
Geruisch van vogeltjes, die huistoe gaan.” enz.

In bijna alle gedichten zijn schoone regels, ook in de vertaalde verzen, daarvan kan ik toch niet nalaten het aardige Lenteliedje uit Shakespeare's „*As you like it*” even te laten hooren:

Twee liefjes liepen door de wei,
Met hei en ho en falderado,
En 't koren groende aan ied're zij,
In 't lentetij, 't mooi huw'lijkstij,
Als vogels zingen en springen zoo blij,
Is 't liefdes lentetij.” enz.

De ruimte laat evenwel niet toe meer verzen aan te halen, men schaffe zich het boekje van den dichter, den lezers van *Buiten* welbekend, aan. De uitvoering is eenvoudig doch smaakvol.

S. G. REDDINGIUS—V. HARLINGEN.

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. ACHTERZIJDE.

HET KASTEEL HORN (L.)

(Vervolg).

DE Fransche revolutie kwam en bracht ook in het land van Horn groote veranderingen. Bevorens had het in Luik al gespoekt en wie meent, dat de groote revolutie eene uitvinding der Parijzenaars is, leze even de Luiker geschiedenis na.

Te Parijs deed men de zaak in 't groot. Men vergreep zich aan den Koning, een zwak mensch; men trapte de voorrechten der

hoogere standen ineem, en de oude adel, de rijken werden vervolgd en vluchtten weg.

Maastricht, Roermond, het Horner land zaten vol. Maar niet veilig op den duur. Want de jeugdige Republiek werkte naar buiten en de soldaten met hunne driekleurige vaandels, en hun nooit te verzadigen rantsoenhonger, vielen ook in het land der Luiker bisschoppen. Zij hielden hier huis, plunderend en roovend. In

het naburige Thorn deden zij voor 30.000 gulden schade. Zij verklaarden, voor zoo-verre dit nog niet door de Luikenaars zelf was geschied, de Bisschoppen vervallen van de regeering en sloegen alle domeingooderen aan. Zoo was ook het Horner kasteel te koop. De Bisschop trachtte het van de overweldigers terug te koopen, maar de omstandigheden liepen hem tegen. Het werd particulier eigendom tegen een buitensporigen prijs, die echter voor een groot gedeelte met assignaten betaald kon worden.

Met den overgang van het slot gingen geen rechtsbestuur, of regeeringsbeamten over, want de Staten des lands van Horn waren ontbonden, en de vroeger gevormde heerlijkheden Beegden, Haelen, Roggel, Buggenum zonder kracht verklaard.

Die Staten des lands waren in kwantiteit klein, maar in kwaliteit groot. Ze hadden behoorlijk drie standen: nobiles equites, adellijken, clerici, geestelijken, et reliqui subditi comitatus Hornensis, de overige onderdanen van het graafschap Horn.

De ridderschap bestond uit een paar edelen en de heeren van de dorpen en landgoederen Nunhem, Buggenum, Haelen en Beegden.

De geestelijkheid was vertegenwoordigd door slechts twee Heeren, n.l. den proost van het klooster Keizersbosch

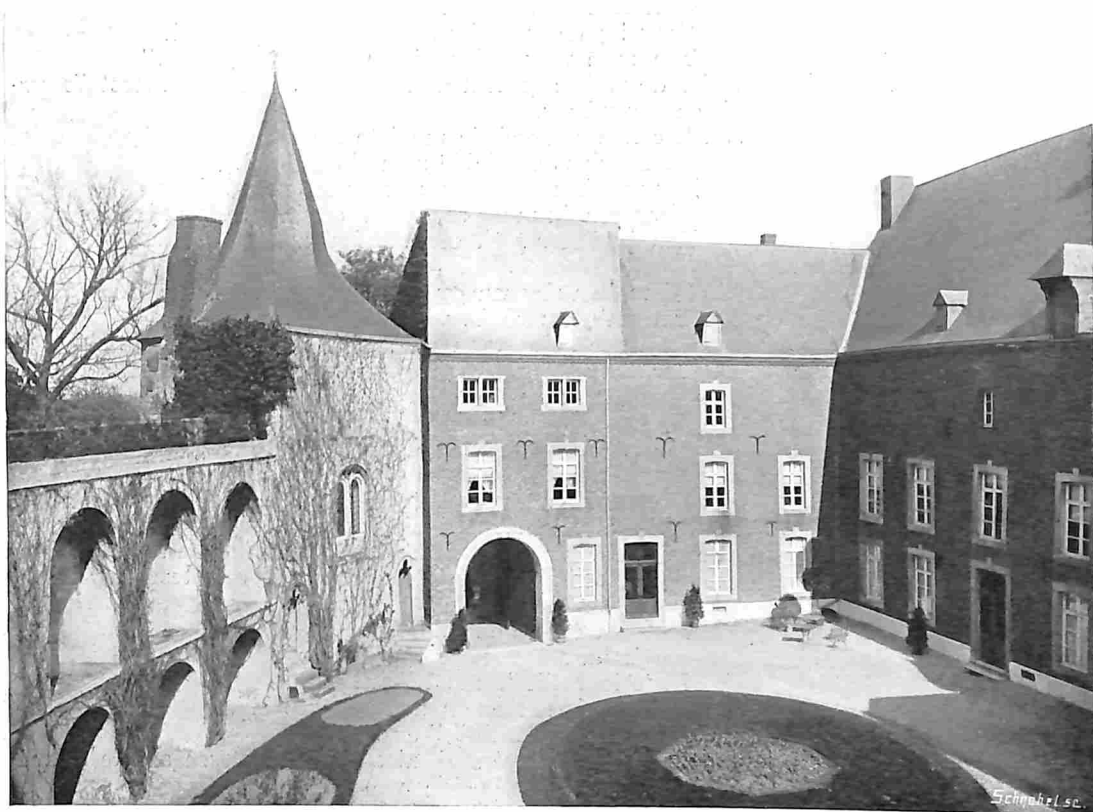

Foto Aug. F. W. Vogt. HET KASTEEL HORN. BINNENPLAATS MET POORT.

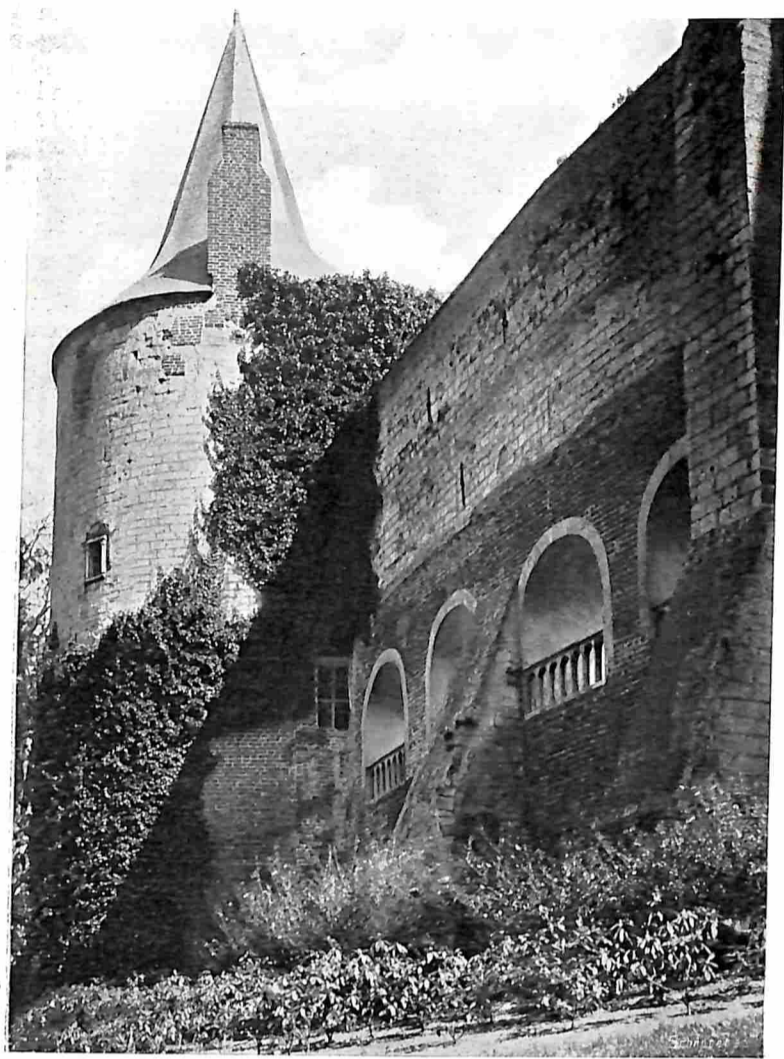

Foto Aug. F. W. Vogt

HET KASTEEL HORN. ZIJ-AANZICHT.

onder Neer, waar de oudste Horner Graven hunne tombe hadden, en dan den prior van het klooster St. Elisabeth onder Nunnhem. De eerste kon op strijdbare voorgangers wijzen. Jan van Heelu schrijft in zijne chroniek bl. 255 en 256 al over den „proost van Nerre”, die in 1288 in den slag van Woeringen met de Gelderschen mede vocht.

De derde stand bestond uit de officieren der vijf banken in de tien dorpen. Het volk mocht buiten staan en luisteren. Wanneer geestelijkheid en ridderschap het samen hielden, dan konden zij de macht over den derden stand gemakkelijk behouden.

De officieren der dorpen waren ook al weer dikwijls pachters of ondergeschikten der groote heeren en daardoor afhankelijk van de twee hogere standen, die bovendien ook beter door het Geldersche landrecht of het recht van Looz beschermd waren, dan hunne weinig bezittende, onwetende onderzaten.

Men vergaderde gewoonlijk op het huis Horn, „zijn gecompereert op den Huyze tot Horne die Geestelijke, Riddermessige ende gemeente Stenden des Graefschaps”. Van ouds waren sommige Heeren opperste gebieders in hunne Heerlijkheid, alleen moesten zij den landsvorst bij enkele gelegenheden als opperheer erkennen. Spanje, dat veel geleden had in den 80-jarigen krijg met onze vrijheidlievende natie, zat in geldverlegenheid, vond het besturen der verafgelegene landen, overblijfselen van de rebellische gewesten, of daaraan grenzend, niet van zoo hoog gewicht meer als honderd jaar vroeger.

Daarom maakte het nieuwe heerlijkheden en verpandde die, als Helden, Venraij, Lottum en andere. De Prinsen van Luik leerden dat kunstje van geld slaan zonder matrijzen ook heel spoedig. Zij begonnen daarmede vier jaar na den Munsterschen Vrede, wellicht vroeger. Het landschap Horn volgde een kwart eeuw later. Karel Crol kreeg in 1676 Beegden, voor 2000 Kronen en kon zich daarmede Heer van Beegden noemen. Baron de Keerbergh kreeg Haelen voor 1000 Kronen, de Proost van Keizersbosch Roggel voor 2000 Kronen, de Gravin van den Bergh Buggenum voor 800 Kronen en van der Meer Heythuyzen voor 3000 Kronen.

Nu kregen die nieuwe Heeren, die ook voor hun paar duizend Kronen zitting wilden nemen, ruzie met de Ridderschap, geestelijkheid en standen van het Graafschap, die de nieuwbakken baronnen en heeren niet naast zich in het Bestuur wilden hebben, totdat de Prins van Luik de Staten 21 April 1690 een schriftelijk reprimande gaf en de pandheeren „hoffähig” maakte.

Het slot te Horn had in oorlogstijden steeds eene bezetting. Het dorp, welks huizen zich langzamerhand rustig om den burcht gelegerd hadden, beschouwde het slot als de toevlucht in nood. Daar bracht men de kostbaarheden in de groote eikenhouten, besneden boerenkisten in kelder en krocht in veiligheid. De Horner bewoners waren gelukkiger dan de inwoners van het nabijgelegen Heijthuijzen, die hunne waarden in de op een kleine hoogte gelegen, met muur en gracht omgeven kerk moesten bergen, zoo-

als uit een onderzoek de anno 1639 blijkt, waarbij de Drost van Horn bevond, dat een boosdoener deze kerk had opengebrouwen en daaruit gehaald: „twee halve verckenshoeffden, drie stucken bruijne bombasyn, tiendehalf elle couleur laecken, vijf keesen ende eenige hoijen”. 't Was dus iemand geweest, die zowel „elle als etenswaar” kon gebruiken.

(Slot volgt).

A. F. VAN BEURDEN.

EEN DAG VOL AFWISSELING IN HET PFALZELERWALD.

NA in het midden van den zomer van Trier uit, Saarbrücken, Saarburg. Nennich (om den prachtige Romeinschen mozaïekvloer), Mettlach, daarna ook de hoofdstad van het Hertogdom Luxemburg bezocht te hebben, zaten we na het diner in het Trierischer Hof in Meyer's *Rheinlinden* te bladeren, ten einde een plan voor den volgenden dag te maken, toen mijn oog viel op het woord *Genovefa Höhle*, de Genovefa-grot, die van Trier uit gemakkelijk te bereiken is.

Dit was beslissend voor onze eerstvolgende excursie, temeer daar er een bezoek aan de ruïne van het uit de tiende eeuw dagteekende slot *Ramstein* aan kon verbonden worden, waarop mijn reisgenoot, dien ik, gelijk ik vroeger al eens heb gedaan, gemakshalve Omega zal noemen, bijzonder gesteld was. Met den spoortrein (Moselbahn) naar Cordell konden we vandaar gemakkelijk de ruïne bereiken, om vervolgens in Zuidelijke richting langs de Genovefa-grot door het bergachtige Pfalzelerwald naar Trier terug te keeren. Als het weer ons gunstig wilde zijn, beloofde dit een mooie dag te worden. Dat hij wel wat avontuurlijk tevens zou zijn, konden wij kwalijk vermoeden.

Het weer diende ons den volgenden morgen boven verwachting. Het scheen 's nachts flink geregend te hebben, maar nu was de lucht volmaakt helder; voor stof hadden we dus niet te vreezen en de natuur, verfrist en verkwikt, zou ons des te vriendelijker toelachen.

Wij waren in een stemming om alles mooi, alles goed te vinden, ook om alles voor lief te nemen, en die werd nog verhoogd, toen we na een poos het Kyllthal inspoorden en nu weldra ter linkerzijde de slotruïne schilderachtig boven het geboomte zagen uitsteken.

Daar moesten we nu wel wezen, maar daar stopte de trein niet, die ons nog ongeveer een minuut of vijf lang tot het kleine station Cordell meêvoerde.

Wij wisten dus, en de kaart maakte het ons trouwens duidelijk, dat we een heel eind, vermoedelijk door het dal langs de Kyll zouden moeten terugwandelen, waar we nu juist niet

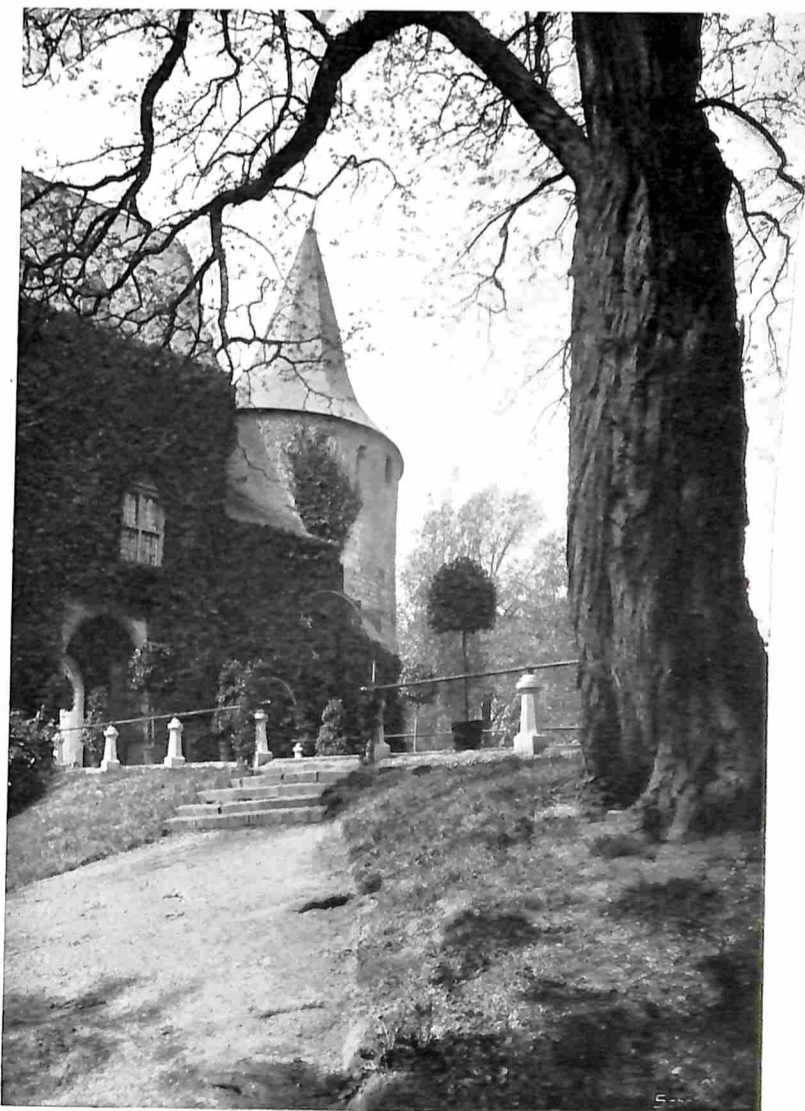

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. TOEGANG.

rouwig om waren, want het was een in alle opzichten mooi begin. De weg was gemakkelijk te vinden: een goed eind langs de Kyll, die zich tusschen vrij hooge bergen kronkelend naar de Moezel spoedt.

Toen we, na een goed half uur, den voet van den berg bereikt hadden en aan het vrij sterke, zonnige pad naar boven waren gekomen, keek Omega mij met zijn zweeterige gezicht eens aan. Het liep al mooi naar den middag, de Juli-zon koesterde de aarde op echt tropische manier, en, daar wij er van Cordell af het volle genot van gehad hadden, was het gezicht op dien steilen, open weg niet erg aantrekkelijk.

— Dat zal een taaie snee worden, maat, en we hebben het al aardig te pakken.

— Best mogelijk; maar: à la guerre comme à la guerre. Na een goed kwartier zullen we wel daar boven in het bosch zijn, en dan is het leed geleden. Ook heb ik in een van mijn Eifelboekjes gelezen dat we bij de ruïne een „Restauration” zullen vinden. Een goed vooruitzicht dus.

Inderdaad hadden we na een goed kwartier het eerste doel van onzen tocht, de ruïne *Ramstein* bereikt, maar, goeddeels tusschen het dichte geboomte verscholen als zij was, konden wij er niet veel van zien, en een toegang was niet te vinden.

Maar de „Restauration”? Daar was het ons, bezweet en dorstig, nu in de eerste plaats om te doen.

Het eenige, tegen de ruïne leunende huis was spoedig gevonden, maar zoowel het in- als uitwendige daarvan bevestigde ons in de reeds meermalen verkregen overtuiging, dat men in Duitschland van het woord „Restauration”, voor zoover het dorpen of afgelegene plaatsen betreft, een zeer ruime opvatting heeft.

Laat ik er echter bijvoegen dat het vertrek, hetwelk wij binnentraden, zich van de meeste van hun aard door onberispelijke zindelijkheid zeer gunstig onderscheidde, al was het meubilair tamelijk primitief en beloofde de sobere omgeving niet veel goeds. Maar wat een oogen zette Omega op, toen daar een jonge, beeldschone landelijke vrouw binnentrad, en ons met een vriendelijk lachend gelaat hartelijk welkom heette.

De schoone Genoveva van Brabant, dacht ik, en het eenvoudige vertrek kreeg een aantrekkelijkheid, grooter dan die van het fraaiste stadsrestaurant.

Omega, die gewoonlijk het eerst aan 't woord was, scheen

een weinig de kluts kwijt te raken, want, in plaats van om bier te vragen, waar we dringende behoefte aan hadden, vroeg hij hoe wij 't beste in de ruïne van *Cochem* konden komen.

— Dat weet ik niet, want die staat aan de Moezel, een heel eind hier vandaan. Maar U bedoelt zeker de ruïne van *Ramstein*?

Omega kleurde over zijn vergissing, wat ik vroeger of later nooit van hem heb gezien. Wel een bewijs van sterke emotie, waar wel reden voor was.

— Daar kan u alleen in komen door dit huis. Mijn man zal U aanstonds den weg wijzen.

— Dus getrouwd?

Nu ging de gezonde blos van Genoveva in een veel donkerder tint over, en ze antwoordde, wel schuchter, maar toch met een zekere fierheid: Ja, sedert drie maanden.

— Gratuliere, zeiden we beiden tegelijk en reikten haar de hand toe, die zij zonder schroom hartelijk schudde.

— En willen de heeren niet eerst iets gebruiken?

— Ja zeker; vooral bier en dan wat brood met vleesch.

Het voornaamste echter, bier, had zij niet. Wel wijn, brood, ham en eieren.

— Wijn? zei Omega, en hij zette een gezicht, waaruit mij bleek dat de zure herinnering van den landwijn, waarop men ons een paar dagen geleden, ik weet nu niet meer in welk dorp, had getrakteerd, weer levendig bij hem werd.

Genoveva — zoo zal ik haar maar noemen, — bemerkte wel aan den toon waarop hij dat woord uitsprak, dat hij er niet veel verwachting van had. Ze zei daarom met een schalkschen lach: Er ist gut.

— Nu, wijn dan maar, met brood en ham.

Toen zij zich had verwijderd, keek ik Omega eens lachend aan.

— Die excursie begint nogal aardig, dunkt me.

— Zoo, vin je dat? Nu ik ook. 't Is maar jammer dat ze getrouwd is, anders . . . . .

— Zou je hier den Don Juan willen gaan uithangen. Goed dat je onder mijn bescherming staat.

— Jou bescherming! Je ziet er nogal naar een beschermheer uit. Veel meer om met je Adonis-tronie . . . . .

Wat er nog moest volgen slikte hij in, want op dat oogenblik kwam de jonge echtgenoot binnen, om ons te vragen of we nu de ruïne wilden gaan zien, of nadat we wat gebruikt hadden.

Daar aan het laatste de voorkeur werd gegeven, en nadat hij ons nog enkele bijzonderheden, de slotruïne betreffende, die hij zeide zijn eigendom te zijn, had medegedeeld, vertrok hij en spoedig daarna verscheen Genoveva weer, die zich in allerijl ter onzer eere nog wat had opgeknapt. Ze had een ander kleedje aange-trokken met zeer korte mouwen, zoodat haar fraaie armen goed tot hun recht kwamen en helder wit schort aan en ook aan haar kapsel bleek ze eenige zorg gewijd te hebben.

Zeker, Genoveva van Brabant zal er heel anders hebben uitgezien, maar in schoonheid deed dit naïeve landskind zeker niet voor haar onder.

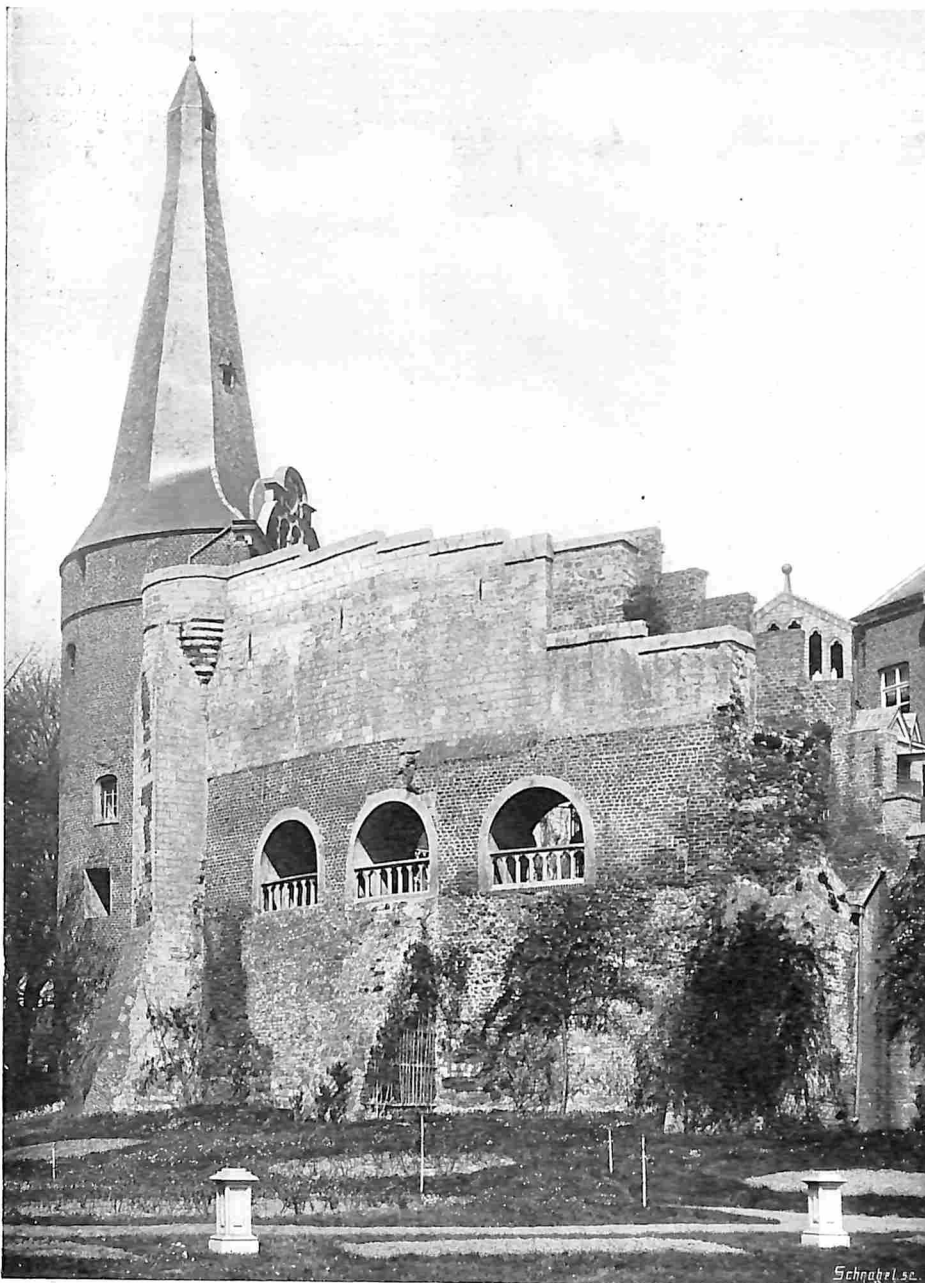
Ze spreidde handig over de eenige tafel een hagelwit servet uit, waarop spoedig een bierflesch met twee glazen, een stuk mik van wel een halven meter lengte en een bord met gesneden ham prijkte, genoeg voor een half dozijn soldaten, die hongerig van een manoeuvre komen, en liet ons, na ons met hetzelfde jolige lachje smakelijk eten gewenscht te hebben, alleen.

Omega keerde die bierflesch eens om en om, en bekeek haar van alle kanten, als wilde hij van buiten over den inhoud oordeelen, en schonk daarna de glazen vol met in den volsten zin des woords „vloeibaar goud”. Volbloed gastronom als hij was, rook hij er eens aan en knikte goedkeurend, proefde eens zeer voorzichtig en dronk daarna zijn glas met een paar teugen ledig.

De wijn is goed, had Genoveva gezegd; hij was in één woord voortreffelijk. 't Is waar, wij waren op dat oogenblik warm en dorstig, en dan is men met een frisschen dronk al spoedig tevreden; we hebben er echter nog van gedronken nadat we normaal waren, maar ons oordeel bleef hetzelfde. In een sierlijk geëti-quetteerde, rijk gecapsuleerde flesch zou hij een koningstafel tot eer verstrekt hebben.

Omega wilde en zou er dan ook van laten komen, maar dat moest bij wenschen blijven, want op een iets later aan den Wirt gedane vraag van wien hij dien had, want dat hij er van wilde bestellen, was het afdoende antwoord dat het maar eenvoudige landwijn was, dien hij zelf maakte. Van verzenden kon heelemaal geen sprake zijn, daar hij niet meer kon produceren dan hij voor eigen gebruik en voor zijn bezoekers noodig had. Dat hij er zelf de bijzondere waarde niet van kende bleek ons uit wat zijn vrouwtje ons voor al het genotene in rekening bracht, en dat zóó weinig was, dat wij er bijna verlegen mede werden.

Om in de ruïne van het slot *Ramstein* te komen, moesten wij eerst naar den zolder van het woonhuis, van waaruit wij over een plank in een door hooge oude muren omringde open ruimte kwamen, denklijk een vroegere feestzaal en verder niets. Dat zou

Lot. Aug. F. W. Vogt. HET KASTEEL HORN. ZIJMUUR.

dan ook de moeite van het trappen klimmen niet waard geweest zijn, als we daar niet een eigenaardige ontmoeting gehad hadden. In het midden stond een ruwe tafel met banken, en daar was een tien- of twaalfstal knapen, van naar gissing tusschen 12 en 15 jaar, druk in de weer met het uitpakken van de bekende botaniseerbussen. Het waren echter geen planten of bloemen die ze er uithaalden, maar boterhammen, pannekoeken, vleesch en worst. Het waren blijkbaar jongens uit den goeuden stand; ze waren uit Trier gekomen, en wilden hier op hun manier lunchen, om op de terugwandeling bloemen in te zamelen, die ze den volgenden dag in de school moesten medebrengen; de onderwijzer zou dan zeggen welke het waren en er het een en ander van vertellen. Daartoe hadden ze heden vrij af. Een goed gebruik zeker, dat, naar ik meen, zij het ook eenigszins gewijzigd, tegenwoordig hier en daar ook in ons land ingang vindt.

Het was een aardig, uitgelaten troepje, waarmede we een aangenaam half uurtje doorbrachten. Denklijk waren ze door een achterdeur binnen gekomen en waren ze hier zoo half en half thuis. Sommigen zett' en groote oogen op, toen ze bemerkten dat wij ook wel wat van planten wisten, en ik begon toen hen te examineeren, echter met weinig succes.

Van achteren had ik er spijt van, dat we ons niet bij hen hadden aangesloten, waardoor we ons een uur van spanning hadden kunnen besparen. Dat zij goed den weg wisten was toch zeker, en we hadden hun onderweg heel wat kunnen mededeelen, waarmede zij 's anderen daags in de school parade hadden kunnen maken.

Toen we weer beneden kwamen en onze kaart raadpleegden, kwam Genoveva met een kaartje uitsluitend van deze streek aan, dat veel duidelijker was, maar ons tot de overtuiging bracht, dat, voor een wandeling door en over die met bosschen bezette bergen, een wegwijzer dringend noodig was; minder nog om langs den kortsten weg de stad te bereiken, maar omdat we een kleinen Abstecher naar de Genovefa-Höhle wilden maken, die we alleen bezwaarlijk zouden vinden en ons bovendien de goede richting zou doen verliezen.

Zoo begreep de heer des huizes het ook, en hij zou ons aan een betrouwbaaren gids helpen; hij had een arbeider die in deze streek geboren was en tot zelfs de kleinste boschpaadjes kende. Deze verscheen dan ook weldra in den persoon van een echt typisch Duitschen Michel, die ons niet veel vertrouwen inboezemde; maar de verzekering van de beide echtgenooten, dat hij den weg wel blindelings kon gaan, stelde ons gerust, en welgemoed togen wij op weg. De prachtige, ofschoon wat warme, zomerdag was mooi begonnen en de boschwandeling beloofde veel genot.

Spoedig bleek dan ook dat we ons hierin niet hadden bedrogen. 't Ging nú wat dalende, dan weer klimmende, aanvankelijk langs het Kylltal, met heerlijke uitzichten hier en daar en achter ons een prachtig gezicht op de ruïne, die van buiten veel meer belooft dan ze werkelijk geeft. Maar wij hadden haar gezien en waren over het daar doorgebrachte uur dubbel tevreden.

Heel lang duurde het niet, of we moesten den grooten weg verlaten en sloegen een smal, maar even herkenbaar voetpaadje in, dat uit het dal, waarin we waren afgedaald, de *Klausegrund*, bergopwaarts liep. Hier bleek een wegwijzer ver van overbodig, want uit eigen beweging zouden we ons zeker aan dat smalle boschpad niet gewaagd hebben.

Dit pad leek mij wel wat avontuurlijk, maar Michel verzekerde dat hij het heel goed wist, en zeker had hij ons onmogelijk naar een meer romantische, meer aangrijpende schoone streek kunnen brengen, dan die waar we ons spoedig in bevonden. Machtige, soms dreigende rotsgevaarten, nu in onze onmiddellijke nabijheid, dan gigantisch boven het meerendeels uit loofhout, beuken en eiken, bestaande dichte bosch zich verheffende, droegen er niet weinig toe bij, om aan dat oerwoud een ongemeen woest en toch hoogst aantrekkelijk karakter te geven. In stille verbazing en bewondering wandelt men voort, daarbij indrukken in zich opnemende, die later niet uitgewischt kunnen worden, en zelfs met den tijd maar zeer weinig van hun scherpte verliezen. Hier, in deze hooge, woeste streek moet op een der hoogste rotsen eertijds nog een ridderslot, de *Hohburg*, gestaan hebben. De rots is er nog, en is ook op de kaart door dien naam aangeduid, maar van het slot is niets meer overgebleven, behalve gedeelten der fundeering, die, naar Michel ons vertelde, de plaats nog aanwijzen waar het heeft gestaan. Dat zij daarboven veilig woonden zal wel waar wezen, en evenzoo dat de landheeren uit dien ouden tijd willekeurig over de hulp der zelfs veronwonden beschikten, maar ook dan nog verwondert men zich er over, dat men met de primitieve hulpmiddelen van dien tijd, de bouwstoffen voor die vaak bijna een Meter dikke muren naar zulke schier onnaakbare hoogten heeft kunnen opvoeren.

Wij bleven geruimen tijd onder den indruk dier rotsgevaarten, want 't pad liep steeds stijgend, altijd door het bosch, om dien berg heen, tot we aan een

ander, zigzagsgewijs steil oplopend pad kwamen, en ten laatste als bij verrassing voor de Genovefa-Höhle stonden.

Ik geloof niet dat er veel landgenooten in deze streek komen, en het is daarom wel goed er nog eens — ik deed het reeds vroeger — de aandacht op te vestigen van hen, die in den zomer de Moezelstrecken en het overschoone dal van de Kyll bezoeken, want van de vele heerlijke excursies die hier te maken zijn, is deze ongetwijfeld de schoonste. Men denkt er later met groote voldoening aan terug.

Die Genovevagrot levert als zoodanig weinig of niets bijzonders op. 't Is een groote en diepe uitholling in de rots, naar binnen toe amphitheatrisch oplopende, van voren op de geheele hoogte en breedte open, zoodat het daglicht er tamelijk ver binnendringt. Maar, al is er niets in te zien, toch komt men niet alleen onder den indruk van dat grootsche stuk natuur, maar ook van andere gewaarwordingen, waaraan men zich kan noch wil onttrekken.

Men komt hier onwillekeurig in een, om het eens zoo te noemen romantische stemming; de geheele omgeving werkt daartoe mede, en de Genovevalgende, ze moge dan geheel of ten deele waar zijn, draagt daar, vooral als men in die diepe grot staat, niet weinig toe bij. Of de Genovevagrot dezen naam kreeg omdat Siegfrieds miskende gemalin daarin korter of langer een toevluchtsoord vond, dan wel of de fantasie van een bezoeker haar indertijd, omdat hij, haar voor zulk een verblijf geschikt achtende en aan dat verhaal denkende, haar maar op de gis af zoo heeft genoemd, en deze naam bij de omwonende bevolking, die langzamerhand de verbeelding voor werkelijkheid nam, gereeden ingang vond, is mij tamelijk onverschillig. Maar zelfs wanneer men deze laatste meening is toegedaan, en ze is zeker wel de waarschijnlijkste, kan men toch niet nalaten zich deze donkere ruimte als wijkplaats voor de verstootene vrouw te beschouwen, en zelfs de bijzonderheden ervan met haar dagelijksche leven te verbinden, waardoor deze grot een zekere wijding verkrijgt, die ze toch vermoedelijk niet verdient.

Dat is dwaasheid, zal men zeggen: goed, dat is ook zoo, en toch geloof ik dat van de tien bezoekers er wel acht zullen zijn, die er, tegen hunne overtuiging in, aan toegeven.

Na zigzagsgewijze den hoogen berg weer afgedaald te zijn, kwamen we in het *Kattbachthal*.

(Slot volgt).

H. W.

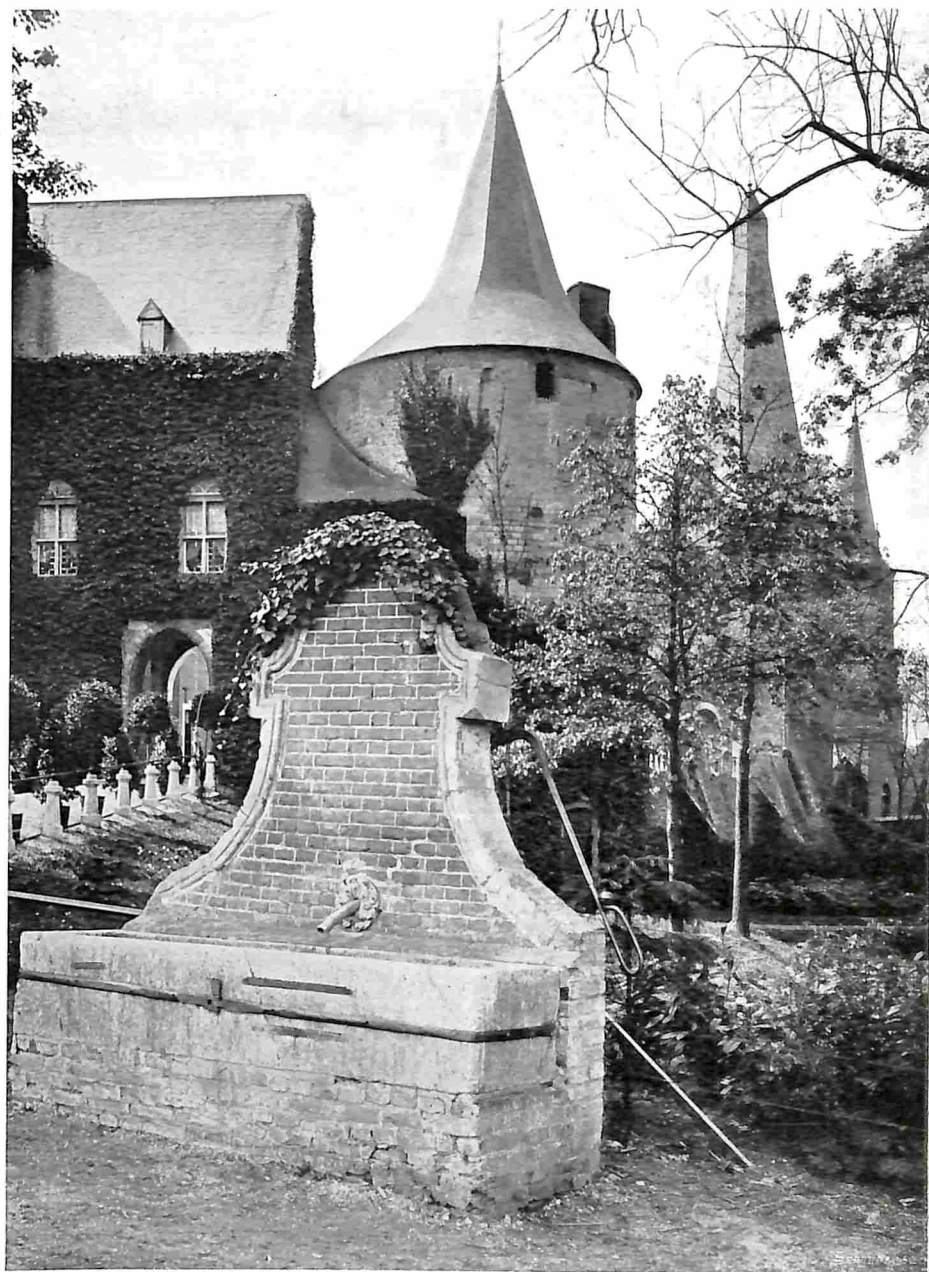

Foto Aug. F. W. Vogt. HET KASTEEL HORN. DE POMP.

DE HUISKAT.

GEEN ander huisdier, zelfs de hond niet, is reeds zoo lang bekend en heeft zulk een interessante geschiedenis als de kat; eeuwen lang speelt de kat in den volksmond een grooten rol. Boeken vol zijn over die merkwaardige dieren geschreven. In het kort zullen wij bij nevenstaande afbeeldingen eenige wetenswaardigheden omtrent katten vermelden.

De kat werd door de oude Aziatische volken en de Egyptenaren afgodisch vereerd; naast den stier Apis was de kat het heiligste dier. Herodotus verhaalt, dat de oude Egyptenaren, wanneer hun huis in brand stond, niet aan blusschen dachten, voordat hun kat in veiligheid gebracht was. Bij het sterven van hun kat schoren zij zich de wenkbrauwen af als teeken van rouw. Het vermoorden van een kat werd met de doodstraf bedreigd. Gestorven katten werden met bijzondere onderscheiding behandeld; zij werden gebalsemd en bijgezet in den tempel te Bubastis, die gewijd was aan de godin Pacht (Acheron), die ook de godin was van huwelijksrouw en kindergeboorte. Die godin werd afgebeeld in menschelijke gedaante met een kattekop. Nog heden ten dage worden talrijke mummies van katten gevonden, gewikkeld in kostbaar lijnwaad.

Het is waarschijnlijk niet algemeen bekend, dat in de uitgestrekte kelders van het Paleis voor Volksvlijt te Amsterdam een groot aantal verwilderde katten huist. De lucht in die kelders heeft de bijzondere eigenschap om de gestorven dieren niet tot ontbinding te doen overgaan, zoodat men ze als echte mummies terugvindt. Hetzelfde doet zich voor in de kerk te Wieuwerd bij Leeuwarden.

In den tempel te Heliopolis werd de kat aanbeden en aan de zon gewijd, omdat haar oogpupillen den loop van de zon volgden. In de metamorfosen van Ovidius, 5de boek, staat „toen de goden voor den reus vluchtten, nam Diana de gestalte van een kat aan en werd haar wagen door katten getrokken”.

De Indiërs stelden zich de maan voor als een witte kat, die zij Mârgâra noemden, dat beteekent „zich reinigende kat”. Volgens de Grieksche mythologie schiep Apollo den leeuw, om zijne zuster vrees aan te jagen; Diana schiep toen de kat om zich te wreken en tevens om den koning der dieren belachelijk te maken. Volgens Plinius aanbaden de Arabieren een gouden kat. Bij de Perzen kwam dit dier door het volgende voorval tot aanzien. Koning Gormus, die zich tegen een inval van prins Schebe Schah, die met 300.000 soldaten het Perzische rijk bedreigde, verdedigen moest, kreeg van een ouden waarzegger de verzekering dat hij overwinnen zou, wanneer het hem gelukte een man te vinden, die het uiterlijk van een wilde kat had. Na lang zoeken vond men zulk een persoon in Baharam, prins van Adherkigin; hij werd aan het hoofd der troepen gesteld en versloeg den vijand totaal. In de mythen der oude Germanen werd de wagen van de godin Freya, de gemalin van den zonnegod Baldur, door wilde katten getrokken. Mohammed was dol op katten; men verhaalt dat hij eens de slip van zijn mantel afsneed, omdat daarop een kat lag te slapen, welke hij niet wilde storen. Bij de Romeinen was de kat het zinnebeeld der vrijheid; Tiberius Gracchus liet te Rome een vrijheidstempel bouwen, waarin aan de voeten van het beeld der Godin een kat lag als symbool der vrijheid. Sultan El Daher Beybars, die in het jaar 658 in Egypte en Syrië regeerde, werd door Guillaume

de Tipoli om zijn moed met Cesar en om zijn verdorvenheid met Nero vergeleken; hij had een buitengewone genegenheid voor katten en stichtte een tuin, Paradijs der katten genaamd, waarin hij 3000 dezer dieren liet verzorgen.

Ook in de heraldiek treft men de kat aan als symbool van onafhankelijkheid en vrijheid; de Romeinen, Grieken en Vandalen voerden het beeld van dit dier in hun vaandels en helmteekens. In tal van sagen en sprookjes speelt de kat een hoofdrol; in den Walpurgisnacht op de Brocken rijden de heksen in gezelschap van zwarte katten. In Oldenburg heerscht nog de meening dat een koortslidder geneest wanneer hij een kat bij zich in bed neemt. Een witte kat die zich buiten aan het venster vertoont en spint, voerspelt een vroegen dood. In Toscane heerscht het volksgeloof, dat wanneer iemand sterft, de duivel in de gedaante van een zwarte kat aan het bed staat. In Sicilië wijst het miauwen van een kat tijdens het bidden met den rozenkrans door de zeelieden, op een stormachtige zeereis. In de heksenprocessen in de middeleeuwen hadden zwarte katers een groot aandeel.

De verhalen van de kat van Richard Whittington, de gelaarsde kat, de kat in Shakespeare's Macbeth zijn alom bekend.

In vele spreekwoorden, waarin door den volksmond de opgedane ervaringen omtrent eigenschappen van dieren op zinnige wijze worden voorgesteld, wordt de kat genoemd: speelt als de kat met de muis, kat in den zak koopen, wanneer de kat uit is dansen de muizen, de kat de bel aanbinden, ze verdragen elkaar als kat en hond, een blinde kat vangt zelden een muis, wie met de kat speelt, weet dat hij gekrabd wordt, een kat komt altijd op zijn pooten terecht, de kat uit den boom kijken, om der wille van de smeer, likt de kat de kandelaar, vogeltjes die vroeg zingen krijgt de poes, als de katjes muizen mauwen ze niet, in donker zijn alle poesjes grauw, de kat in donker knippen, kat in een vreemd pakhuis, 't is niet voor de poes.

Al het bovenstaande wijst er op, dat de kat vroeger veel hooger stond aangeschreven dan tegenwoordig. In den loop der tijden is het dier verwaarloosd en ruw behandeld; gelukkig dat het ook machtige beschermers heeft gehad, waardoor uitroeiing is voorkomen.

Evenals de hond is de kat de vriend van den mensch en speciaal — is het toeval of verwantschap? — van dichters en vrouwen. De Balzac, Victor Hugo, Baudelaire, Gautier, Alex. Dumas, Champfleury, Zola, François Coppée, Pierre Loti, Sully Prudhomme, J. K. Huysmans hielden veel van katten. Zola beschrijft ze in de Nouveaux Contes à Ninon, Nana, La Faute de l'abbé Mouret, Thérèse Raquin. La joie de vivre. François Coppée bezat 12 katten. Pierre Loti zegt: „c'est une adorable bête, élégante, distinguée, profondément pensante et exquise à toucher et à regarder; pour moi, le

chat est doué d'un parfait raisonnement.

Men onderscheidt een 25tal soorten van katten. De mooiste en kostbaarste exemplaren zijn de Angora's, die uit Azië afkomstig zijn, waar ook de Angora geiten gefokt worden. Men heeft witte, blauwe, zilverkleurige, zwarte, grauwgestreepte en Isabelkleurige Angora's. Het meest gezocht zijn de witte Angora's met blauwe oogen en rose lippen en zooltjes. De prachtige zijdeachtige beharing doet hen op jonge leeuwen gelijken; zijn betrekkelijk groot en van binnen lang behaard. De ooren zijn lui, maar zeer intelligent; zij volgen hun meesteres op den voet. Voor muizenvangen gevoelen zij zich te voornam; met gewone katten encanailleeren zij zich zelden.

Foto Mathieu Pieters.

EMPEROR, DE VADER VAN HET NEST JONGE ANGORA'S.

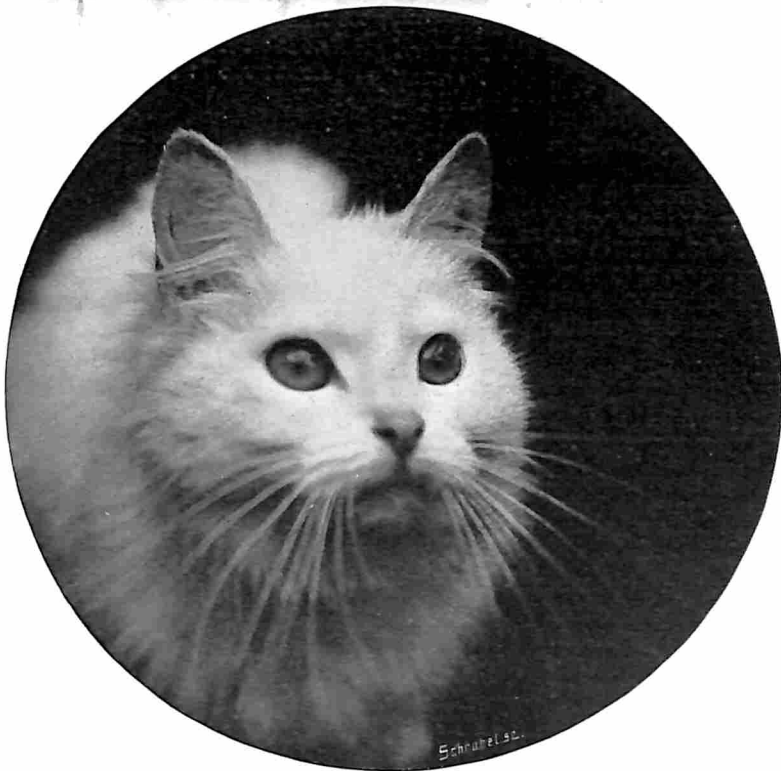

Foto Mathieu Pieters.

QUEEN, DE MOEDER VAN HET NEST.

Men zegt dat het haar der Angora's minder mooi wordt, wanneer zijn hun geboorteland verlaten: dit schijnt waar te zijn, want de kortelings ingevoerde Angora's in de zoölogische tuinen te Londen en Antwerpen hebben langer en bijzonder fijn zijdeachtig haar. Bekend zijn de fraaie schilderijen van Henriette Ronner, die deze dieren zoo natuurlijk en prachtig wist te penseelen.

François Coppée zond haar de volgende regels:

Vos félins sont exquis, Henriette Ronner,
Je les admire et, non sans orgueil, les compare
Au charmant Angora dont mon logis se pare
Et qui vient de vêtir sa fourrure d'hiver.
Comme vous, pour les Chats j'ai tant de sympathie!
Chez moi, j'ai vu régner de longues dynasties
De ces rois fainéants au pelage soyeux;
Et, dans mon calme coin de vieux célibataire,
Toujours les Chats prudents, les Chats silencieux
Promènent leur beauté, leur grâce et leur mystère.

DUVAL VERWEY.

DE BOOMEN.

Een loflied den boomen, hun ruischen, hun pracht,
Hun zachte gesuizel in boomgaard en woud,
Hun luchtig getak, waar de tortel in licht,
Hun slierten op pannendak, dofrood en oud;
Den boomen uw lofliedren duizendvoud!

't Zijn zwaar beladen appelaren,
Als vuurwerk gloeit in 't blad het blijde kleurgetoover;
't Zijn populieren, rustloos trilt hun lichtbewogen
loover,
Wijl lichte windezucht slechts langs hen komt gevaren.

In 't rotsgebied de trotsche pijnen, —
Hoe plechtig ruischt de wind door 't naaldloof
opgevangen;
Als blonde kapsels, uit den band gegleden, schijnen
Der wilgen twijgen in het water af te hangen.

De acacia's in onze tuinen,
Ze wieg'len in 'der zonne licht hun geur'ge bloemen-
trossen;
De goedige olmen langs den weg, ze breiden breed
hun kruinen
Op takkenarmen, dicht bekleed met donkerfulpen
mossen.

De berken dragen blinkende, lichtzilveren gewaden,
Waar in de morgenzon goedlachsche heur glanz
achterliet.
Het lindeloover fluistert zacht. De vijgeblaân verraden
In schaduw diep verborgene geheimenissen niet.

Der beuken waaiers grijpen in elkaar. De esschen
prijken
Met pluimen, die in schemering wel lichtjens lijken;
En als de nacht daalt, staan in droom verzonken
De wijze, stille bladerkruinen op der eiken tronken.

Hebt lief de boomen, die ons zegenend omringen,
Stemt uwe liedren samen in vertrouwelijk geluid:
Wij willen met hen mee het groote loflied zingen,
Waar in het Leven van 't heeal zich feestlijk uit, —

Om mede op te gaan in 't ruischend lied van tak
en twijgen,
Om één te worden met het leven aller tijden;
Door d'aad'ren vloeit ons bloed, zooals hun sappen
stijgen:

Komt! laten we onze ziel dan in die zee van
blaad'ren glijden!
G. DE GRAAF.

(Naar het Fransch van ADOLPHE RETTÉ.)

ZOMER.

Dwalende dolen in 't droomerig bosch,
lichtende stralen — langs stammen met mos,
douw-deine glansen in grilligen dans...
zomer en warmte en zonneglans.

Wazige wolken in warmblauwe lucht
vliegende vogels in vliedende vlucht
bloeiende bloemen in blinkende pracht...
'k sta in de stilte — en wacht.. en wacht..

S. G. REDDINGIUS—V. HARLINGEN.

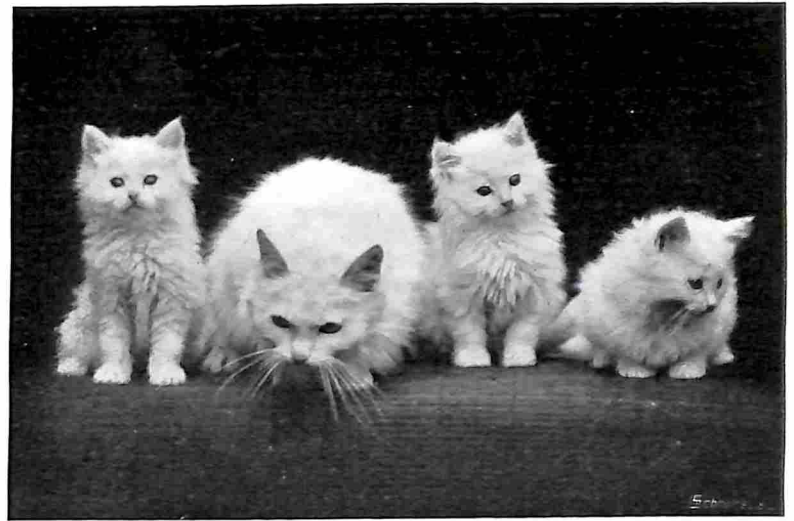

Foto Mathieu Pieters.

JONGE ANGORA KATTEN MET DE MOEDER.

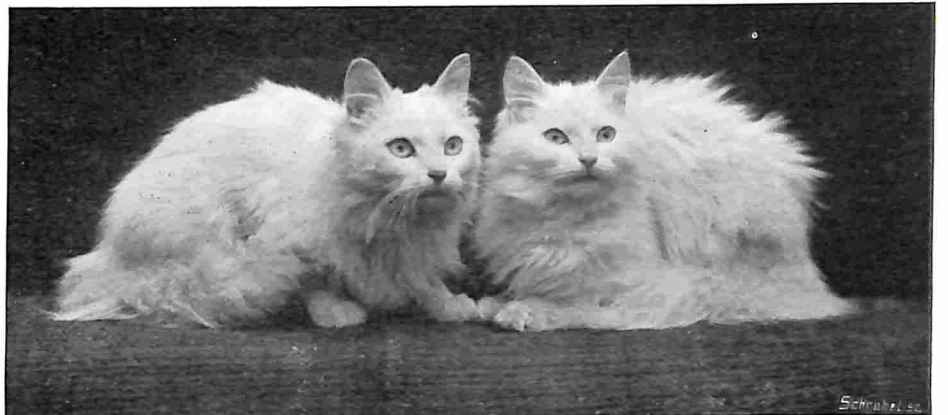

Foto Mathieu Pieters LORD EN LADY, ALBINO-ANGORA'S.

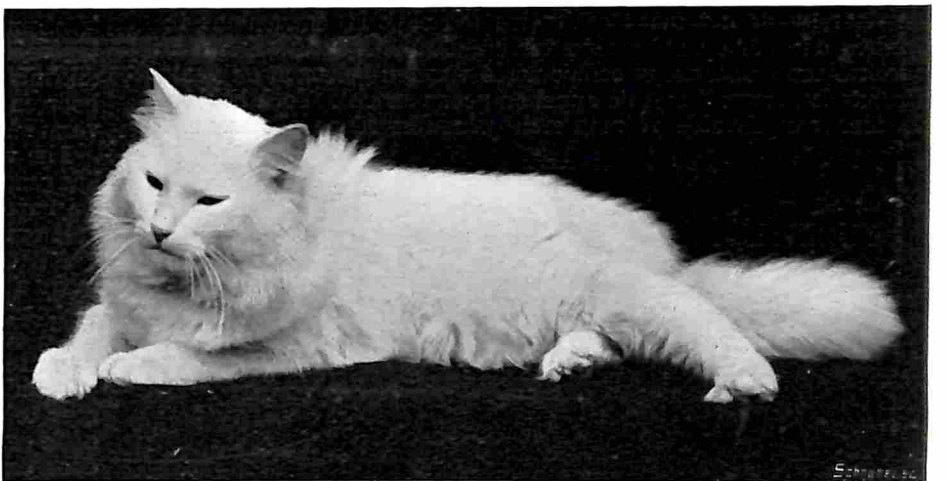

Foto Mathieu Pieters.

EMPEROR, DE PRACHTIGE ANGORA VAN CATTERY VICTORIA.

Foto Mathieu Pieters.

JONGE ANGORA'S

FRUITTEELT.

BOOMVORMEN BIJ APPEL EN PEER. HET LOODRECHTE SNOER.

OMTRENT den aankweek van jonge boomen door middel van zaaiing en enten is reeds in No. 19 van „Buiten”, jaargang 1910, een en ander medegedeeld. In aansluiting hierop kunnen we thans eens nagaan welke boomvormen we uit een éénjarige veredeling, dus uit een ent, die één jaar gegroeid heeft, kunnen verkrijgen. De eenvoudigste indeeling van de massa vormen, die ons een idee geeft van de groote verscheidenheid, is als volgt:

I. Vrijstaande Boomen.

II. Leiboomen.

De eerste kunnen we dan verder in twee groote groepen splitsen. n.l. *a.* Boomen met stam en *b.* Boomen zonder stam, althans met een kort, weinig in 't oog vallend stamgedeelte.

Tot de *Vrijstaande boomen met stam* rekenen we: 1. de hoogstamkroonboomen, met een stamlengte van 1.80 M. tot 2.10 M.; 2. de Middenstamkroonboomen met idem 1.25 M. tot 1.50 M.; 3. de halfstamkroonboomen met idem van 0.75 M. tot 1 M.

Tot de *Vrijstaande boomen zonder stam*:

1. de breede pyramide, 2. de spindelpyramide, 3. de spilvorm, 4. de struikvorm, 5. de vaasvorm.

Deze opsomming en indeeling voortzettende komen we tot de grootste groep, n.l. de *Leiboomen*.

Hierbij onderscheiden we *a.* de *Waaivormen* of *Waaiers*, die nog naar de wijze van vorming eenige verschillen kunnen vertoonen;

b. de *Palmetten*: waarbij 1 Enkele Palmet Candalaber, 2 Dubbele idem, 3 Enkele Horizontale Palmet, 4 Dubbele idem, 5 Enkele Schuine Palmet, 6 Dubbele Idem, 7 Gaucher Palmet, en verder nog enkele minder bekende vormen;

c. de *Snoeren*, die nog als volgt zijn in te deelen: 1. Dubbele Snoer of U-vorm, en verder als enkele snoeren: 2. Loodrecht- of rechtstaand snoer, 3. Schuin Snoer, 4. Horizontaal Snoer en 5. Gekronkeld snoer.

Deze opsomming spreekt reeds van een 20-tal verschillende boomvormen, die zoowel bij appel als peer aangetroffen kunnen worden, terwijl minder gangbare modellen nog niet eens toegevoegd zijn; wel een bewijs, dat de kweekkunst het op dit gebied reeds zeer ver gebracht heeft. Appel en peer zijn dan ook mede van onze oudste cultuurplanten, ze voelen zich in ons klimaat thuis, leveren heerlijke vruchten en zijn daardoor dus aangewezen om daar, waar het maar enigszins mogelijk is, aangeplant te worden en door de algemeene verspreiding zijn er verschillende kweekwijzen ontstaan, uiteenloopende vormen gekomen en vaak allerhande „toeren” met de appel en peer verricht. Toch hebben de hier aangehaalde vormen zich gehandhaafd en alle worden

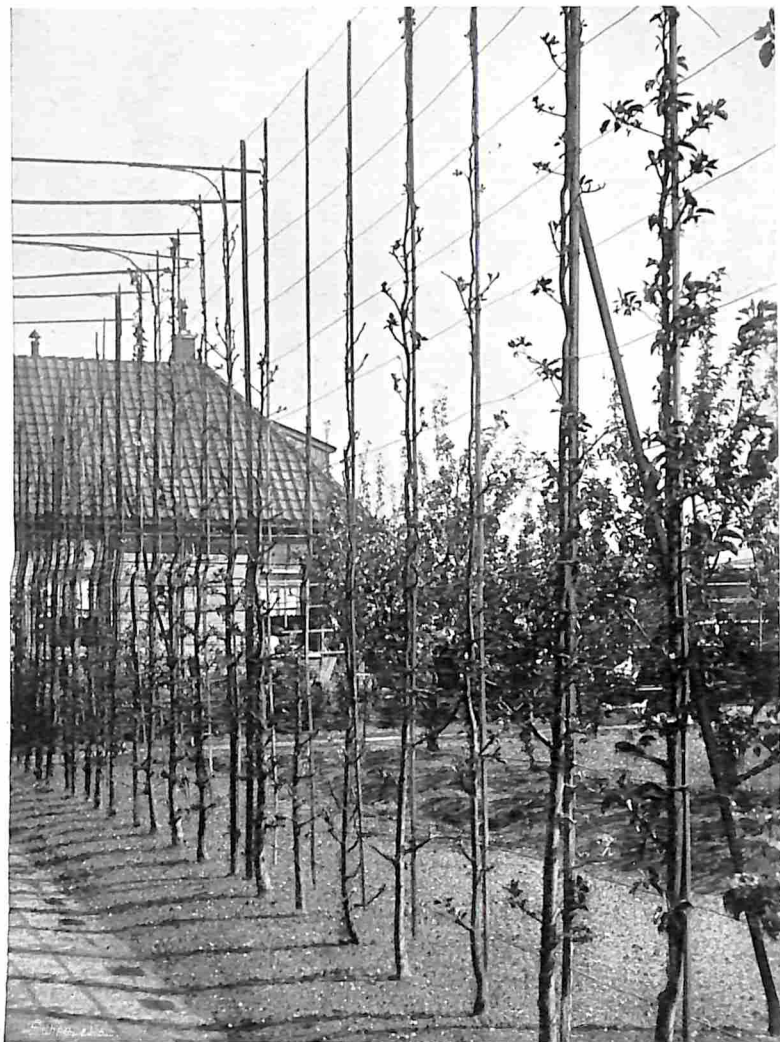
LOODRECHTE APPEL-SNOEREN IN BLOEI.

nog in meerdere of mindere mate aangetroffen; de eene vorm is meer geschikt voor deze kweekrij, een ander zal aangevoerd zijn voor genen aanleg. Zoo zal men de vormboomen over 't algemeen meer aantreffen in hun groote verscheidenheid op buitenplaatsen dan op fruitkweekerijen, waar men zich meer, dikwijls zeer speciaal toelegt op de kweek van meer vrijstaande boomen, als kroonboomen en in de laatste jaren vooral struikvormen.

Alle vormen beschrijven met hun voor- en nadeelen zou moeilijk gaan, toch zullen we eenige typen nagaan, waardoor, naar we hopen, ook op de niet beschreven modellen voldoende licht valt om het voor en tegen zelf te kunnen nagaan.

Allereerst willen we een zeer eenvoudige, ik zou haast zeggen magere leiboomvorm wat nader bezien: het *Rechtstaande Snoer*, of *Loodrechte Snoer*.

De eenjarige veredeling is zeer gemakkelijk tot rechtstaand snoer te vormen, ze kan direct in het najaar of voorjaar op haar blijvende plaats gepoot worden, of is later als gevormd snoer daar neer te zetten. Was de groei het eerste jaar zwak, dan wordt dit edele eenjarige lot kort bij de veredeling teruggesneden, om daardoor een nieuw en krachtiger schot te krijgen, waarmee beter een snoer gevormd kan worden. Was de groei goed, dan kan ingekort worden op een hoogte, waarbij men zeker is, dat de laagste oogen op dit ingekorte hout nog uitloopen. Na een tweede jaar gegroeid te zijn, heeft men reeds een aardig boompje verkregen, om voor de schutting, muur of spalier te pooten. Echter moet het boompje eerst nog eenige bewerkingen ondergaan. Bij de inkorting dit eerste jaar en ook in de volgende jaren zij men er steeds op bedacht de twee knoppen, volgende op den knop, waarop men gesnoeid heeft, dus de 2de en 3de knop van boven na de snoei, steeds uit te breken met den nagel of de punt van 't mes. Heel dikwijls wordt dit achterwege gelaten, maar goed 't is het zeker, want de bovenste knop, die ons de verlengscheut moet geven en krachtig moet worden, krijgt te veel concurrentie van de twee daarop volgende knoppen, die zoo goed als altijd ook zware scheuten geven. In de eerste plaats zou dus de topscheut minder sterk groeien als men alles liet staan en in de tweede plaats zijn deze twee scheuten door hun krachtigen groei moeilijk te vormen, tot wat men noemt „vruchthout”. Want, zooals ook op de afbeeldingen te zien is, bestaat zoo'n snoer slechts uit een hoofdtak, de z.g.n. gesteltak, met korte zijtakjes daarop, de takjes, die bloem en vrucht moeten geven. Bloem krijgt men in den regel op minder sterk groeiende gedeelten, terwijl de sterkste slechts scheuten met bladeren geven. Daarom is het ook zoo goed de beide genoemde knoppen weg te breken, aangezien ze meestal te sterk groeien en niettegenstaande voortdurende snoei dikwijls onophoudelijk, ja in jaar uit, scheuten geven, zonder bloem voort te brengen. Door deze bewerking krijgen de lager geplaatste knoppen, dat zijn knoppen, die, wat de voeding betreft, in dit geval in ongunstiger conditie verkeerden, ook meer toevoer van voedsel. Want het is n.l. een algemeene regel, dat hoe hooger

LOODRECHTE SNOEREN APPELS.

een knop op een tak of een scheut geplaatst is, hoe gunstiger hij voor de voeding staat; hij zal dus sterker uitloopen dan een lager geplaatste knop.

Om een mooi rechtstaand snoer te kweken, moet men dus steeds op zijn hoede zijn en zorgen, dat de laagste knoppen op een verlengenis goed uitloopen en dat de laagste zijtakjes op zoo'n snoer steeds behouden blijven.

's Zomers worden de scheuten, die ontstaan, uitgezonderd natuurlijk de verlengenis, ingenepen op 3 à 4 volwassen bladen, door sommigen, die een korte snoei toepassen, nog korter. Verder wordt de geheele zomersnoei toegepast en des winters de wintersnoei, die samenwerken om de scheuten in omstreeks drie jaar tot vruchtdragende takjes te transformeeren.

Een jonge aanplanting van Rechtstaande Snoeren geeft ons de eerste afb. te zien. De boompjes zijn op een onderlingen afstand van een halven meter geplant en bevestigd aan een zoogenaamde „vollewindleiding”; dit in tegenstelling met een muur of schutting, waar de boomen aan één zijde volkomen beschut zijn en dus warmer staan.

De tweede afb. toont ons zoo'n jonge aanplant reeds in bloei, dat zijn appelboompjes, die reeds hier en daar de top der vollewindleiding bereikt hebben. Om nu de ruimte zoo goed mogelijk te gebruiken, worden van de eene leiding op de andere latten bevestigd, waarlangs men de topscheut weer heen leidt om zoo-doende een overdekte gang te krijgen, een z.g.n. „berceau”, zooals de derde afb. ons dat te zien geeft. Ofschoon deze gang niet geheel en al met snoeren aangeplant is, toont ze ons toch volkomen juist de wijze van werken, die bij zoo'n kweekerij van snoeren gevolgd kan worden.

Zooals men kan zien, is de leiding zoo eenvoudig en stevig mogelijk tevens, uit T-ijzer met rondijzer op de hoeken en ijzerdraad er tusschen gespannen, samengesteld. Ieder snoer wordt langs een latje, dat op 't ijzerdraad is vastgehecht, geleid en kan dus netjes aangebonden worden, zonder dat wonden in den bast ontstaan.

Vóór deze beschouwing over het Rechtstaand Snoer te eindigen, dienen nog een paar punten besproken. Zoo ziet men op de afbeeldingen reeds, dat de hoogte van de leiding niet gering is, een hoogte van vijf Meter en meer. Dit hangt samen met den boomvorm, dien men wenscht te kweken; zoo kan een enkel snoer, vooral een loodrecht snoer, een groote lengte verkrijgen, juist omdat alle groei slechts op één verlengscheut geconcentreerd wordt en deze begrijpelijkerwijze hard zal groeien. Heeft men meer samengestelde vormen, dan zal de groei over meerdere takken verdeeld en als gevolg daarvan ook met een lagere leiding volstaan kunnen worden. Wil men dus rechtstaande Snoeren aanplanten, dan dient men er voor te zorgen, dat de muur of schutting of de vollewindleiding hoog genoeg is, want bij te geringe hoogte zal men na eenige jaren te veel moeten snoeien, zonder nog

het gewenschte resultaat, n.l. vruchtzetting, te verkrijgen. Met het oog hierop is het ook noodzakelijk, dat deze snoeren geënt zijn op een zwakgroeienden onderstam (onderlaag), n.l. bij de peer geënt op de kweeper, bij den appel geënt op doucin (splitappel). Geënt op wild, dus op de zaailingen, zouden deze kleine vormen veel te hard groeien. Voor hooge muurvlakten tusschen twee ramen of smalle ruimten is deze vorm dus zeer goed te gebruiken, en het groote voordeel is, dat personen, die op een kleine oppervlakte vele variëteiten van appel en peer wenschen te bezitten in het Snoer vooral een vorm aantreffen, welke voor zoo iets als geknipt is; voor liefhebbers van veel variëteiten dus een zeer geschikte vorm.

Tot slot van dit artikel wil ik nog wijzen op een bijzonderheid, die afb. No. 2 zeer duidelijk te zien geeft, n.l. de verdikkingen op de stammetjes even boven den grond. Dit zijn de plaatsen waar veredeld is en deze zijn hierbij juist zoo sterk ontwikkeld, omdat, zooals ik pas opgemerkt heb, zwakgroeiende onderstammen gebruikt worden. Wanneer men de hardgroeiende veredelde soorten op de hardgroeiende wildlingen ent, zal het verschil in groei in den regel gering zijn en zullen er geen verdikkingen ontstaan. Hier echter groeit de onderstam naar verhouding langzamer en de voedingsstoffen, die de bladen bereid hebben, passeeren moeilijker naar beneden, naar de wortels en hoopen zich juist boven de entingsplaats op, een verschijnsel, dat nogal eens waar te nemen is, ook wel bij veredelde laanboomen.

Bij de planting van deze vruchtvormboomen dient men er nu ten slotte nog op te letten, dat deze veredelingsplaats boven den grond blijft, want bij een diepere pooting zal de boom geneigd zijn op deze verdikking wortels te maken, die dan op hun beurt de plant weer sterker voeden en sterker doen groeien. De zoozeer gewenschte resultaten: gematigde groei en flinke bloei met vruchtzetting, die de zwakke onderstam ons brengt, zal in zoo'n geval plaats maken voor te sterken groei zonder bloemvorming.

C. S.

DE JACHT ALS OEFENSCHOOL DER VOLKEREN.

ARON, Koning van Perzië, schreef aan Karel den Groote: „Gelukkig prijs ik mijn broeder Karel, gelukkig zijn landslieden, de Duitschers! Reeds meermalen kwam mij ter oore, en nader vernam ik dat het geen valsche gerucht was, dat gijlieden u van kindsbeen af in het jagen oefent en door die dagelijksche oefenschool mede in geest, verstand en krachten toeneemt. Ja, tot zulke groote gestalten, en sterkte van lichaam en geest zijn uwe mannen gewassen, dat men uw volk geroepen mag achten om de wereld te beheerschen.”

Reeds Tacitus meldde: „Jacht is voor alle Germanen de edelste bezigheid, baant hun een weg tot roem en aanzien, en rust de mannen toe met krachtige lichamen”.

Ook Marcus Tullius gaf als zijn meening te kennen, dat de Germanen in de jacht op wilde dieren een krijgsschool gevonden hadden, die hen als goefende en kundige krijgslieden ten strijd deed trekken.

G.

VAN DE VliegWEEK IN BÉTHENY.

ELKE groote sport heeft in Frankrijk haar week en de vliegsport heeft zich, niettegenstaande haar kort bestaan, al zoo'n week weten te veroveren. Inderdaad heeft zij daarop dan ook ten volle recht, want de zichtbare groei van dezen tak van sport is zoo treffend, dat wij ons nauwelijks herinneren dat de eerste historische feiten op dit gebied dagteekenen van het jaar 1909. Het is ons, alsof wij al jarenlang van deze sport weten en als wij in de dagbladen berichten lezen van een tocht over het Kanaal of van Paulhan's vaart van London naar Manchester of van een vlucht hooger dan 1500 Meter, dan beginnen we dit al doodgewoon te vinden en dringt het niet eens meer tot ons door, dat dit wereldgebeurtenissen, historische feiten zijn.

* * *

Een paar dagen zijn we eens een kijkje te Béthény gaan nemen, omdat onze zucht eens eindelijk wat van 't vliegen te zien, in ons eigen land helaas tot nog toe niet bevredigd kon worden. Béthény ligt ongeveer een half uurtje per auto buiten Reims; daar is een groote onafzienbare vlakte, die den 75 voor deze wedstrijden opgekomen concurrenten ruimschoots gelegenheid geeft om de proeven van hun vaardigheid af te leggen en in het koninkrijk der luchten te kampen.

BERCEAU VAN LEIBOOMEN; PEREN EN APPELS.

Het is bewonderenswaardig hoe praktisch en gezellig de Compagnie d'Aviation, zoo heet de maatschappij, die alles op vlieggebied exploiteert, het reuzenterrein voor de ontvangst der zoovele duizenden toeschouwers en der circa 75 vliegers met hunne machines ingericht heeft. Twee buitengewoon groote, geheel overdekte, modern ingerichte tribunes van bijzondere hoogte, hetgeen natuurlijk voor dezen tak van sport een vereischte is, vormen het centrum van het verkeer. Daarvoor beweegt zich de dichte massa kijkers in het veld op en neer, met speegtel volgend iedere machine, die uit de hangars gehaald wordt en na 't even probeeren van den motor, met het gebruikelijk aanloopje, langzaam aan het luchtruim inzweeft.

De hangars, die naast de tribunes zijn opgebouwd, beslaan een terrein van bijna een kilometer, het terrein daarvoor is alleen toegankelijk voor vliegspecialiteiten, mechanici en bestuur. Alles gaat overal even ordelijk toe, dank zij het groot aantal militairen te voet en te paard, dat voor deze wedstrijden ter beschikking is gesteld.

Op het terrein is alles gedaan om het den toeschouwers, die er voor het meerendeel van 's morgens elf tot 's avonds zeven vertoeven, gemakkelijk en naar den zin te maken. Er zijn behalve de noodige restaurants en verfrisschings-gelegenheden, een post-telegraafkantoor, een schrijfsalon, een damessalon, ja zelfs een salon de coiffure en manicure, terwijl natuurlijk het gebruikelijke aantal ansichtkartenhandelaren, die voor deze speciale gelegenheid ook verrekijkers ten verkoop meebrachten, niet ontbreekt.

Een speciaal spoorwegstation, waarvan elk oogenblik extratreinen loopen, zorgt voor een geregeld verkeer, het aantal automobielen en rijtuigen dat aanwezig is, is enorm, honderden autotaxis zijn heelemaal van Parijs gekomen om een extra-slagje te slaan. Nu, er is dan ook heel wat te verdienen, want de beau-

met zijn Blériot, dan is al heel gauw het onrustige gevoel, dat ieder heeft, die voor het eerst ziet vliegen, verdwenen en volgt men met kalmte den gestadigen gang van den vlieger.

De biplans echter hebben over het algemeen iets min of meer waggelends, telkens is men bevreesd dat er iets gebeuren gaat, of dat 't toestel weer vallen zal. De opstijging heeft van begin aan iets onrustigs, en we voelen niet datzelfde vertrouwen als bij de monoplans. Bovendien hebben deze tweedekkers een veel langeren aanloop noodig en blijven de meesten geruimen tijd op korte hoogte, dikwijls niet meer dan 15 à 20 Meter, boven het veld zweven, voordat er schot in komt.

De monoplans zijn het best te vergelijken met een lange giek met gestreken riemen van bijzondere grootte. Die giek rust op een onderstel met kleine wielen dat als motorfiets dienst doet en de vliegmachine al tuffend het veld in draagt; het is dan alsof men er langzaam aan den grond onder ziet verdwijnen; het moment dat de vlieger zich verheft is zippant, en dan vliegt hij de rondten met telkens grootere snelheid verder en verder, hooger en hooger.

Zoo zagen wij Latham een hoogte bereiken, die ons aan 't duizelen bracht, de monoplane werd langzaam aan als 'n streep, toen een stip, toen niets meer; Latham was voor ons oog verdwenen hoog en ver weg achter wolken en in wolken. Wij beleefden toen bange oogenblikken van spanning en vrees; als er eens wat zou gebeuren; maar een halfuurtje later werd de stip weer zichtbaar, werd grooter en grooter en in vrij korten tijd kwam het heele toestel weer in zicht, in pijlsnelle daling, we hielden onzen adem in, we dachten dat er misschien iets aan de machine haperde, doch al heel vlug volgde een voorspoedige landing pal voor de tribunes. Latham was naar Reims geweest, had eenige malen om de Kathedraal gevlogen en kwam nu zijn glorie oogsten, die hem dan ook in uitbundige toejuichingen ten deel viel. Een mooi schouwspel was terzelfder tijd de opstijging van Morane, die zich als 't ware direct van den grond in een scherpen hoek van 45° naar boven bewoog, alsof hij Latham een visite wilde maken.

De snelheid, die deze monoplans kunnen bereiken is ook verbazingwekkend. Op 9 Juli legde Labouchère 340 K.M. in 4 uur 37 sec. en op den 13^{en} Juli, den laatsten dag der vliegweek, maakte Olieslagers 392½ K.M. in 5 uur 31 sec.

En toch, niettegenstaande alle groote vorderingen op dit gebied, betwijfelen wij of deze sport ooit populair zal worden, d.w.z. vele beoefenaars zal vinden, want de beoefening vereischt een doodsvrachting, die tot het uiterste gedreven wordt.

Mogelijk dat mettertijd op dit gebied nog groote uitvindingen gedaan worden, want zoolang er niet iets aan deze toestellen aangebracht kan worden, waardoor in oogenblikken van gevaar een plotselinge val te voorkomen is, b.v. door het aanbrengen van een parachute, die op een gegeven moment automatisch kan openslaan, is het levensgevaar onbetwistbaar.

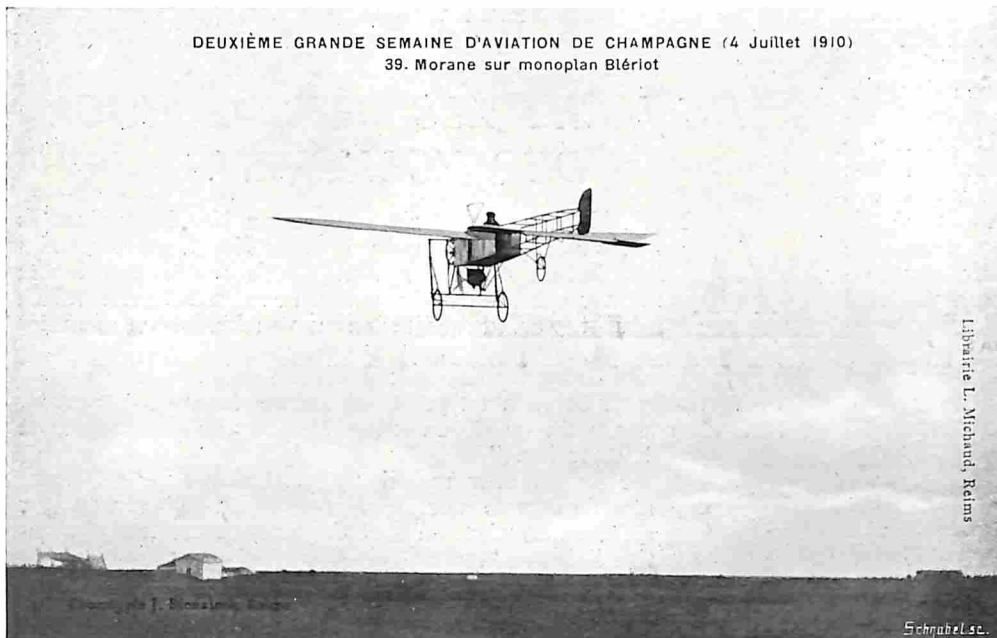
Wij vragen ons dan ook af, waarom wagen zich zooveel op dat gebied. Is het om van zich te laten spreken, of is het werkelijk zuivere belangstelling voor de aviatiek, of zou het misschien kunnen zijn uit winstbejag, want de prijzen die behaald kunnen worden zijn inderdaad schitterend. Een hoofdprijs van vijftigduizend francs, dan verschillende van dertig, twintig, vijftien duizend en minder. En dagelijks leest men van groote sommen die uitgelooft worden voor een nieuw record, voor een buitengewone waaghalzerij. Overal worden wedstrijden georganiseerd, in iedere stad van enig belang moet gevlogen worden, het is in de mode, zouden we haast zeggen.

Alleen is het zoo ontzettend te betreuren dat er bijna geen wedstrijd zonder groote ongelukken, ja feitelijk zonder verlies van menschenlevens afloopt. Reeds in de eerste dagen van de vliegweek verspreidde zich de treurmare van den val van Charles Wachter, die van een hoogte van tweehonderd Meter naar beneden stortte en letterlijk verpletterd werd; een paar dagen later kwam barones de Laroche te vallen en werd levensgevaarlijk gewond. Waaraan die ongelukken te wijten zijn? Wie zal 't zeggen? Een klein defect aan den motor, een verkeerde manoeuvre is voldoende voor den verschrikkelijken val Van Wachter's toestel zag men de vleugels plotseling dubbel slaan; een neerploffen was onvermijdelijk. Barones de Laroche beweert, dat een boven haar langs vliegend toestel een anderen luchtdruk teweegbracht, waarop zij, niet voorbereid zijnde, haar evenwicht verloor; het kan echter evengoed zijn dat een oogenblik van schrik haar een verkeerde manoeuvre deed uitvoeren.

Wij vragen maar: mag een zoo gevaarlijke sport zoo aangemoedigd worden, en mogen, zoolang de machines niet volmaakter zijn, zulke eischen gesteld worden, als in den laatsten tijd geschiedt?

Reims, Juli 1910.

M. H.

DEUXIÈME GRANDE SEMAINE D'AVIATION DE CHAMPAGNE (4 Juillet 1910)
39. Morane sur monoplane Blériot

Librairie L. Michaud, Reims

Schubert sc.

REPRODUCTIE VAN EEN PRENTBRIEFKAART, WAAROP ZEER BIJZONDER GOED HET ZWEVEN VAN HET VliegTOESTEL IN DE ONMETELIJKE RUIMTE IS UITGEDRUKT.

monde van Frankrijk en last not least de vreemdelingen, waaronder buitengewoon veel Amerikanen verteren die dagen heel wat. Bij uitzondering ziet men op de tribunes iets anders dan champagne drinken, 't is dan ook hier het land van den champagne bij uitnemendheid. De luxe die er heerscht is werkelijk opvallend, de meest schitterende toiletten zouden haast doen denken aan een groote buitenpartij. Om eens een idee te geven, wat er hier wel zoo uitgegeven wordt, om de nieuwe sport te genieten, noemen wij slechts het luttele bedrag van duizend francs voor een loge van 8 plaatsen op de tribune. Alle andere prijzen zijn hiermee vrijwel in verhouding, en we gelooven wel, dat als de belangstelling voor deze vliegweek neemt, het hoogterecord op prijszengedie nog niet bereikt is.

Maar interessant zijn deze wedstrijden dubbel en dwars en als men de biplans en monoplans met hun koene loodsen ziet opvliegen, het luchtruim in, steeds verder en verder, steeds hooger en hooger, dan gaat er iets in ons om, dat meer is dan belangstelling, respect en geestdrift, wij voelen diepe ontroering.

Het is niet de bedoeling van dit artikel een sportverslag te leveren, wij willen meer in algemeene trekken de indrukken weergeven, die ons van een paar daagjes te Bethény zijn bijgebleven.

Trouwens de dagbladen zijn ons met hunne dagelijksche telegrammen en correspondenties al lang voor geweest. Ook willen wij niet uitweiden over de verschillende systemen vliegtoestellen, daar dit nu niet op onzen weg ligt en wij ons bovendien toch niet aan een technisch oordeel zouden durven wagen. Wel hebben wij tijdens de vliegwedstrijden kunnen constateeren, dat de monoplans in snelheid, stijgkracht en vooral wat rustigen gang betreft de biplans verre hebben overtroffen. Ziet men b.v. Latham of Labouchère opgaan met hunne Antoinettes of Morane